

PROLOGUL TRADUCĂTORULUI

Multe și mărețe [învățăături] ne-au fost date prin lege, prin profeți și prin celelalte [scrieri] care le-au urmat, pentru care este cuvenit să-l laudăm pe Israel pentru învățătura și înțelepciunea [lui] și pentru că se cuvine ca nu numai cei care le citesc să ajungă la cunoaștere, dar [e bine] ca iubitorii de învățătură să le fie de folos celor din afară prin cuvinte și prin scriere.

Bunicul meu, Isus, dedicându-se mai mult [timp] citirii celor din lege, din profeți și din celelalte cărți ale părinților, prin care a dobândit o suficientă experiență, a fost îndemnat și el să scrie ceva referitor la învățătură și înțelepciune, pentru ca iubitorii de învățătură, devenind obișnuiți cu acestea, cu mult mai mult să poată progresa prin trăirea potrivit legii.

Sunteți invitați, așadar, să faceți citirea acestora cu bunăvoință și atenție și să aveți îngăduință dacă, în ciuda străduinței, nu am putut [reda] traducerea unor expresii. Căci cele spuse în aceste [cărți] în ebraică, nu au aceeași forță când sunt transpuse într-o altă limbă. Dar nu numai acestea, ci și însăși legea, profeții și celelalte cărți, fiind spuse în [limba] lor, au un avantaj nu mic.

În anul al treizeci și optulea al regelui Everget, ajungând în Egipt și rămânând ceva timp și descoperind că exemplarul [scrierii] era de nu mică învățătură, am considerat că este foarte de folos să mă ofer cu grijă și silință să traduc această carte.

Dăruind multă veghere și studiu în intervalul [acestui] timp, am dus la capăt cartea pentru publicat pentru cei care, fiind în străinătate, doresc să fie iubitori de învățătură și, conformându-și obiceiurile, să trăiască potrivit legii.

1.

PROLOGUL AL DOILEA

¹ Acest Isus era fiul lui Sirah, nepotul lui Isus, cu același nume ca al său. Acesta a fost în timpurile de după captivitatea și întoarcerea

[din Babilon] și imediat după toți profetii. Bunicul lui, Isus, după cum mărturisește și el, a fost printre evrei un bărbat sânguincios și foarte chibzuit. Acesta a adunat nu numai cugetările celorlalți oameni inteligenți care au fost înainte de el, ci a creat și el unele cugetări proprii pline de inteligență și înțelepciune.

² Așadar, cel dintâi Isus, lăsând destinată această carte în urma sa, a plecat dintre oameni; iar acest Sirah, primind-o și el, a lăsat-o din nou după el în familie fiului [său] Isus. El, primind-o, a adunat toate într-un tratat armonios, adică înțelepciunea lui și cea a tatălui, dar este numită și cu numele bunicului, urmărind ca, în numele înțelepciunii [care este lăsată] de el, ascultătorul să aibă cu drag mai multă preocupare pentru această carte.

³ S-a ocupat de cuvintele priceperii, de enigme și parabole, de unele părți vechi de istorii iubite de Dumnezeu despre oamenii plăcuți lui Dumnezeu, de rugăciuni și de imnuri ale sale. Și încă de lucrările cu care Dumnezeu l-a învrednicit pe poporul său și de relele cu care i-a umplut pe dușmanii lor. Acest Isus a fost urmaș al lui Solomon, socotit cu nimic mai prejos decât acela referitor la înțelepciune și educație, fiind și numindu-se cu adevărat învățat.

2.

ÎNȚELEPCIUNEA CONDUCE VIAȚA OMULUI

Înțelepciunea vine de la Domnul

¹ Toată înțelepciunea este de la Domnul
și cu el este în veci.

² Nisipul mărilor, picăturile ploii
și zilele veșniciei, cine le va număra?

³ Înălțimea cerului și lărgimea pământului,

abisul și înțelepciunea, cine le va cerceta?

⁴Înainte de toate a fost creată înțelepciunea
și înțelegerea priceperii este din veșnicie.

⁵*Izvorul înțelepciunii este cuvântul lui Dumnezeu în înălțimi
și căile ei sunt porunci veșnice.*

⁶Rădăcina înțelepciunii cui i-a fost revelată?
și subtilitățile ei cine le-a cunoscut?

⁷*Cunoașterea înțelepciunii cui i-a fost revelată?
Și marea sa experiență cine a înțeles-o?*

⁸Unul este cel înțelept, foarte de temut,
așezat pe tronul său.

Teama de Domnul duce la înțelepciune

⁹Domnul însuși a creat-o, a văzut-o și a măsurat-o
și a revărsat-o peste toate lucrările sale,

¹⁰la orice făptură, după dărnicia lui,
a dăruit-o celor care îl iubesc.

*Iubirea lui Dumnezeu este înțelepciune glorioasă;
celor care văd, o împarte pentru ca să o privească.*

¹¹Teama de Domnul este glorie, și mândrie,

și bucurie, și coroană de veselie.

¹² Teama de Domnul va înveseli inima
va da bucurie, veselie și lungime a zilelor.

*Teama de Domnul este dar de la Domnul
și conduce pe căile iubirii.*

¹³ Celui care se teme de Domnul îi va fi bine în cele din urmă
și va fi binecuvântat în ziua sfârșitului său.

¹⁴ Începutul înțelepciunii este să te temi de Domnul
și la cei credincioși, a fost creată în sânul mamei pentru ei.

¹⁵ Cu oamenii, el și-a făcut cuib, temelie veșnică,
și cu descendența lor ea va fi fidelă.

¹⁶ Plinătatea înțelepciunii este să te temi de Domnul
și ea îi îmbată cu roadele sale.

¹⁷ Toată casa lor o va umple de ceea ce doresc
și hambarele, de roadele ei.

¹⁸ Coroana înțelepciunii este să te temi de Domnul,
ea face să înflorească pacea și sănătatea deplină.

*Amândouă sunt daruri ale lui Dumnezeu spre pace,
dar mândria se extinde pentru cei care-l iubesc.*

¹⁹ El a văzut-o și a măsurat-o,
a revărsat știința și cunoașterea înțelegerii
și a înălțat gloria celor care o stăpânesc.

²⁰ Rădăcina înțelepciunii este să te temi de Domnul
și ramurile ei, lungime de zile.

²¹ *Teama de Domnul îndepărtează păcatele
și cel care rămâne cu ea va face să se întoarcă toată mânia.*

Înțelepciunea și dreptatea

²² Furia nedreaptă nu va putea să îndreptățească.
Înclinarea furiei sale va fi pentru el cădere.

²³ Cel îndelung răbdător va suporta până la timpul potrivit,
mai târziu i se va reda bucuria.

²⁴ Își va ascunde cuvintele până la timpul potrivit
și buzele multora vor povesti despre inteligența lui.

²⁵ Printre comorile înțelepciunii sunt parabole ale științei,
dar pietatea, pentru cel păcătos, este abominabilă.

²⁶ Dacă dorești înțelepciunea, păzește poruncile

și Domnul ți-o va dărui!

²⁷ Înțelepciune și învățătură este teama de Domnul,
iar plăcerea [Domnului] este credința și blândețea.

²⁸ Nu fi neascultător față de frica de Domnul
și nu te apropia de ea cu inimă prefăcută!

²⁹ Nu fi ipocrit printre gurile oamenilor
și fii atent la buzele tale!

³⁰ Nu te înalța ca să nu cazi și să-ți aduci în sufletul tău necinstirea;
Domnul va descoperi cele ascunse ale tale
și în mijlocul adunării te va doborî,
pentru că nu te-ai apropiat de teama de Domnul
și inima ta este plină de înșelăciune.

3.

Teama de Dumnezeu în timpul încercării

¹ Fiule, dacă te apropii să-i slujești Domnului,
pregătește-ți sufletul pentru încercare!

² Îndreaptă-ți inima și fii perseverent,
nu te grăbi în timpul pericolului!

³ Alipește-te de el și nu sta departe,

ca să fii mărit în cele din urmă ale tale!

⁴ Primește tot ceea ce vine asupra ta
și fii îndelung răbdător în vicisitudinile umilinței tale!

⁵ Căci aurul se încearcă în foc,
iar cei plăcuți [Domnului], în cuptorul umilinței.
În boli și în sărăcie, fii încrezător în el!

⁶ Crede în el și el îți va veni în ajutor,
îndreaptă căile tale și speră în el!

⁷ Cei care vă temeți de Domnul așteptați îndurarea lui!
Nu vă abateți, ca să nu cădeți!

⁸ Cei care vă temeți de Domnul încredeți-vă în el
și nu va lipsi răsplata voastră!

⁹ Cei care vă temeți de Domnul sperați în cele bune,
în bucuria veșnică și în îndurare!
Căci dar veșnic cu veselie este recompensa lui.

¹⁰ Priviți la generațiile din vechime și vedeți:
este cineva care s-a încrezut în Domnul și a fost făcut de rușine?
Sau cineva care a rămas în teama de el și a fost părăsit?
Sau cineva care l-a invocat și el l-a trecut cu vederea?

¹¹ Pentru că Domnul este milostiv și îndurător,
iartă păcatele și mântuiește în timpul strâmtorării.

¹² Vai de inimile fricoase, de mâinile neglijente

și de păcătosul care umblă pe două căi!

¹³ Vai de inima neglijentă, căci nu crede;

de aceea nu va fi ocrotită!

¹⁴ Vai de voi, care faceți să piară răbdarea!

Ce veți face când vă va vizita Domnul?

¹⁵ Cei care se tem de Domnul nu sunt neascultători față de cuvintele lui,

și cei care-l iubesc păzesc căile sale.

¹⁶ Cei care se tem de Domnul vor căuta plăcerea lui,

iar cei care-l iubesc se vor îndestula de lege.

¹⁷ Cei care se tem de Domnul își vor pregăti inimile

și înaintea lui își vor umili sufletele.

¹⁸ Să cădem în mâinile Domnului și nu în mâinile oamenilor,

căci precum este măreția lui, tot așa este și îndurarea lui!

4.

Datorii față de părinți

¹ Fiilor, ascultați mustrarea tatălui [vostru]

și așa să faceți ca să fiți mântuiți!

- ² Domnul l-a preamărit pe tatăl în copii
și a întărit judecata mamei în fii.
- ³ Cel care-l cinstește pe tatăl ispășește păcate
⁴ și ca unul care strânge comori este cel care o onorează pe mama sa.
- ⁵ Cel care-l cinstește pe tatăl va fi bucurat de către fii,
și în ziua rugăciunii sale, va fi ascultat.
- ⁶ Cel care-l onorează pe tatăl își va lungi zilele
și cel care-l ascultă pe Domnul o va liniști pe mama sa.
- ⁷ *Cel care se teme de Domnul îl cinstește pe tatăl*
și ca pe niște stăpâni îi slujește pe cei care i-au dat naștere.
- ⁸ În faptă și cuvânt, cinstește-l pe tatăl tău,
ca să vină asupra ta binecuvântarea de la el.
- ⁹ Căci binecuvântarea tatălui întărește casele fiilor,
iar blestemul mamei, [le] dezrădăcinează din temelii.
- ¹⁰ Nu te preamări în necinstirea tatălui tău,
căci necinstirea tatălui nu este glorie pentru tine.
- ¹¹ Căci gloria omului [vine] din cinstirea tatălui său
și rușine pentru copii este mama în dezonorare.
- ¹² Fiule, ajută-l pe tatăl tău la bătrânețe
și nu-l întrista în viața lui!
- ¹³ Chiar dacă-și pierde înțelegerea, fii indulgent

și nu-l necinști când ești în toată puterea ta!

¹⁴ Căci fapta bună față de tatăl nu va fi neglijată

și, în schimbul păcatelor, va fi clădită o casă nouă pentru tine.

¹⁵ În ziua strâmtorării tale, [Domnul] își va aduce aminte de tine;
precum este căldura pentru brumă, tot așa vor pieri păcatele tale.

¹⁶ Cel care-l părăsește pe tatăl este ca unul care [spune] blasfemie
și cel care o mânia pe mama este blestemat de Domnul.

Umilința

¹⁷ Fiule, împlinește-ți cu blândețe lucrările tale
și vei fi iubit de omul plăcut [Domnului]!

¹⁸ Cu cât ești mai mare, cu atât [mai mult] să te umilești
și vei afla har înaintea Domnului!

¹⁹ *Mulți sunt cei semeți și preamăriți,
însă celor modești le revelează tainele sale.*

²⁰ Căci mare este puterea Domnului
și el este glorificat de către cei umili.

²¹ Nu căuta cele prea dificile pentru tine
și nu cerceta cele ce sunt peste puterile tale!

²² La cele poruncite ție, la acelea să te gândești,

nu ai nevoie de cele ascunse!

²³ Nu te ocupa de cele ce sunt de prisos lucrărilor tale,
căci ți s-a arătat mai multe [decât poate pricepe] inteligența oamenilor.

²⁴ Presumpția i-a făcut să rățăcească pe mulți
și presupunerea rea a făcut să le alunece mintea.

Orgoliul

²⁵ *Neavând pupile, ești lipsit de lumină
și neavând parte de cunoaștere, nu promite!*

²⁶ Inima încăpățânată se va înrăutăți la urmă
și cel care iubește primejdia va pieri în ea.

²⁷ Inima încăpățânată va fi îngreunată cu chinuri
și păcătosul va adăuga păcat peste păcat.

²⁸ Nu este leac pentru pericolul trufiei
căci planta nelegiurii s-a înrădăcinat în ea.

Caritatea față de cei săraci

²⁹ Inima celui priceput consideră parabola
și urechea celui ascultător este dorința celui înțelept.

³⁰ Apa stinge focul care arde
și fapta bună ispășește păcatele.

³¹ Cel care face caritatea se gândește la cele de după
și în timpul căderii sale va găsi susținere.

5.

¹ Fiule, nu lipsi viața celui sărac
și nu refuza ochii în așteptare!

² Nu întrista sufletul celui flămând
și nu-l mânia pe om în dificultatea sa.

³ Nu tulbura inima mâniată
și nu refuza darul celui nevoiaș!

⁴ Nu refuza cererea celui strâmtorat
și nu-ți întoarce fața de la cel sărac!

⁵ De la cel care-ți cere, nu-ți întoarce ochii
și nu da spațiu omului să te blesteme!

⁶ Căci dacă te blestemă în amărăciunea sufletului său,
cel care l-a făcut va asculta cererea lui.

⁷ Fă-te plăcut în adunare

și înaintea celui mare pleacă-ți capul!

⁸ Înclină-ți urechea către cel sărac

și răspunde cu blândețe la salut!

⁹ Scoate-l pe cel nedreptățit din mâna celui care nedreptățește

și să nu ai inima mică atunci când judeci!

¹⁰ Fii ca un tată pentru orfani și ca un bărbat pentru mama lor

și vei fi ca fiul Celui Preaînalt!

El te va iubi mai mult decât mama ta!

Înțelepciunea educatoare

¹¹ Înțelepciunea își înalță fiii

și poartă de grijă celor care o caută!

¹² Cel care o iubește viața,

și cei care se trezesc de dimineață pentru ea vor fi umpluți de bucurie.

¹³ Cel care o stăpânește va moșteni gloria

și unde merge, Domnul îl binecuvântează.

¹⁴ Cei care-i aduc cult îi slujesc Celui Sfânt,

și pe cei care o iubesc, Domnul îi iubește.

¹⁵ Cel care ascultă de ea va judeca neamuri

și cel care-i acordă atenție va locui în liniște.

¹⁶ Dacă cineva se încrede, o va moșteni,

și descendenții o vor poseda.

¹⁷ Căci la început va merge cu el pe căi întortocheate,

va aduce asupra lui teamă și frică,

îl va chinui cu educația ei până când se va încrede în sufletul lui

și-l va pune la încercare cu cele drepte ale sale.

¹⁸ Și iar se va întoarce la el pe [cale] dreaptă,

îl va bucura și-i va dezvălui cele ascunse ale sale.

¹⁹ Dacă răătăcește, îl va părăsi

și-l va lăsa în căderea lui.

Pudoarea și respectul uman

²⁰ Observă timpul și păzește-te de rău

și te vei rușina de viața ta!

²¹ Există o rușine care duce la păcat

și o rușine care este glorie și har.

²² Nu-ți pune fața împotriva sufletului tău

și nu te rușina spre căderea ta!

²³ Nu-ți reține cuvântul în timpul nevoii!

Nu-ți ascunde înțelepciunea spre frumusețe!

²⁴ Căci în cuvânt este cunoscută înțelepciunea
și educația, în vorbirea limbii.

²⁵ Nu vorbi împotriva adevărului
și rușinează-te de lipsa ta de educație!

²⁶ Nu te rușina să-ți mărturisești păcatele
și nu te opune curgerii râului!

²⁷ Nu te supune omului nebun
și nu-ți pune fața pentru cel puternic!

²⁸ Luptă până la moarte pentru adevăr
și Domnul Dumnezeu se va război pentru tine!

²⁹ Nu fi îndrăzneț cu limba ta,
leneș și neglijent în lucrările tale!

³⁰ Nu fi ca un leu în casa ta
și bănuitor cu cei din casa ta!

³¹ Să nu fie mâna ta întinsă pentru a lua
și închisă pentru a restitui!

6.

Bogăția și prezumția

¹ Nu te baza pe bogățiile tale
și nu spune: „Îmi este de ajuns”!

² Nu-ți urma sufletul și puterea,
umblând în dorințele inimii tale!

³ Nu spune: „Cine mă va stăpâni?”.
Domnul cu siguranță te va pedepsi.

⁴ Nu spune: „Am păcătuit și ce mi s-a întâmplat?”,
căci Domnul este îndelung răbdător.

⁵ Despre iertare, nu fi fără teamă,
adăugând păcat peste păcat!

⁶ Nu spune: „Îngăduința lui este mare
și mulțimea păcatelor mele o va ierta”,
căci îndurarea și mânia sunt la el
și-și va revărsa furia asupra păcătoșilor!

⁷ Nu aștepta să te întorci la Domnul
și nu amâna de la o zi la alta,
căci mânia Domnului va veni pe neașteptate
și vei pieri în timpul răzbunării!

⁸ Nu te baza pe bogățiile nedrepte,
căci nimic nu-ți va fi de folos în ziua pericolului!

Tăria și stăpânirea de sine

⁹ Nu vântura la orice vânt și nu umbla pe orice potecă!

Așa este păcătosul duplicitar.

¹⁰ Fii stabil în cugetul tău

și unul să fie cuvântul tău!

¹¹ Fii prompt în ascultarea ta

și cu îndelungă răbdare să dai răspunsul!

¹² Dacă ai inteligență, răspunde-i aproapelui,

dacă nu, să fie mâna ta pe gura ta!

¹³ Glorie și necinste este în vorbire

și limba omului este cădere pentru el.

¹⁴ Să nu fii chemat bârfitor și să nu pui capcane cu limba ta,

căci rușinea este pentru hoț

și condamnarea rea este asupra celui duplicitar.

¹⁵ Nu fi neștiutor în cele mari și în cele mici!

¹ Nu deveni din prieten dușman!

Căci numele rău va moșteni rușine și ocară.

Așa este păcătosul duplicitar.

² Nu te abandona dorinței sufletului tău

pentru ca sufletul tău să nu fie sfâșiat ca un taur!

³ Frunzele tale le vei devora și roadele tale le vei pierde

și te vei lăsa ca un lemn uscat.

⁴ Sufletul rău îl pierde pe cel care-l posedă

și-l face batjocura dușmanilor.

Prietenia

⁵ Vorba dulce va înmulți prietenii

și limba plăcută va mări afecțiunea.

⁶ Să fie mulți cei care trăiesc în pace cu tine,

dar sfetnicii tăi, unul dintr-o mie!

⁷ Dacă e să-ți dobândești un prieten, dobândește-l prin încercare

și nu te încrede repede în el!

⁸ Căci există prieten în timpul lui potrivit,

dar nu rămâne aproape în ziua strâmtorării tale.

⁹ Există prieten care se schimbă în dușman

și dezvăluie conflictul spre jignirea ta.

¹⁰ Există prieten tovarăș la mese,

dar nu rămâne aproape în ziua strâmtorării tale.

¹¹ În cele bune ale tale, va fi ca tine

și va vorbi cu îndrăzneală slujitorilor tăi.

¹² Dacă vei fi umilit, va fi împotriva ta

și de la fața ta se va ascunde.

¹³ Îndepărtează-te de dușmanii tăi

și fii atent cu prietenii tăi!

¹⁴ Prietenul fidel este o protecție puternică;

cine-l găsește, a găsit o comoară.

¹⁵ Nu este schimb pentru prietenul fidel

și nu este măsură pentru valoarea lui.

¹⁶ Prietenul fidel este leac pentru viață;

cei care se tem de Domnul îl vor găsi.

¹⁷ Cel care se teme de Domnul își întărește prietenia,

căci după cum este el, așa va fi și aproapele lui.

Școala înțelepciunii

¹⁸ Fiule, din tinerețea ta alege educația
și până la căruntețe vei afla înțelepciunea.

¹⁹ Precum cel care ară și precum cel care seamănă, apropie-te de ea
și așteaptă fructele sale cele bune!

Căci cu puțină muncă vei trudi
și repede vei mânca din roadele sale.

²⁰ Ea este foarte aspră pentru cei needucați
și nu rămâne în ea cel fără inimă.

²¹ Grea ca o piatră de încercare va fi pentru el
și nu va întârzia s-o arunce.

²² Înțelepciunea este după cum e numele ei
și nu este clară pentru mulți.

²³ Ascultă, fiule, și acceptă părerea mea
și respinge sfatul meu!

²⁴ Adu-ți picioarele în obezile ei
și pune-ți grumazul în lanțul ei!

²⁵ Pune-ți dedesubt umărul și poart-o!
Nu fi jignit de legăturile ei!

²⁶ Apropie-te de ea din tot sufletul tău
și cu toată puterea ta păzește-i căile!

27 Urmărește-o și caut-o, și ți se va face cunoscută!

Devenind disciplinat, n-o lăsa!

28 La sfârșit vei găsi liniștea ei
și se va schimba pentru tine în bucurie.

29 Obezile ei vor fi pentru tine o protecție puternică
și lanțurile ei, o haină de glorie.

30 Ornament aurit este pe ea
și legăturile ei sunt fire de purpură violetă.

31 O vei îmbrăca precum o haină de glorie
și ca o cunună de veselie o vei pune pentru tine.

32 Dacă vrei, fiule, vei fi educat
și dacă-ți pui sufletul, vei fi iscusit.

33 Dacă vei iubi ascultarea, vei aștepta
și dacă-ți vei apleca urechea, vei fi înțelept.

34 Stai în mulțimea celor bătrâni!

Dacă este cineva înțelept, aderă la el!

35 Dorește să ascuți orice discurs dumnezeiesc
și asemănările cugetului să nu-ți scape!

36 Dacă vezi un inteligent, trezește-te de dimineață pentru el
și piciorul tău să tocească scările de la ușile sale!

37 Cugetă la dispozițiile Domnului și meditează mereu la poruncile lui!

Domnul îți va întări inima și ți se va da dorința înțelepciunii.

8.

Diferite sfaturi

¹ Nu fă rele și răul nu te va prinde!

² Stai departe de nedreptate și ea se va întoarce de la tine!

³ Fiule, nu semăna în brazdele nelegiurii
și nu vei secera de șapte ori!

⁴ Nu căuta de la Domnul puterea
și de la rege, un scaun de onoare!

⁵ Nu fă pe dreptul înaintea Domnului
și nici pe înțeleptul, în apropierea regelui!

⁶ Nu căuta să devii judecător,
ca nu cumva să nu poți să dezrădăcinezi nelegiuirea
și ca să nu te temi de fața celui puternic
și să dai scandal cât privește dreptatea ta!

⁷ Nu păcătui față de [lumea] multă a cetății
și să nu decazi în mulțime!

⁸ Nu te lega de două ori de păcat,
căci chiar și pentru unul nu vei fi nevinovat!

⁹ Nu spune: „Va privi la mulțimea darurilor mele,
și, când eu le voi aduce, Dumnezeu cel Preaînalt le va accepta”.

¹⁰ Să nu ai inimă mică în rugăciunea ta
și nu trece cu vederea să faci fapte bune!

¹¹ Nu-l lua în râs pe omul aflat în amărăciunea sufletului,
căci este cine umilește și cine înalță!

¹² Nu semăna minciună împotriva fratelui tău
și nu fă la fel împotriva prietenului!

¹³ Nu dori să spui vreo minciună,
căci continuarea ei nu este spre bine.

¹⁴ Nu pălăvrăgi în mulțimea bătrânilor
și nu repeta cuvântul în rugăciunea ta!

¹⁵ Nu urî lucrarea chinuitoare,
nici agricultura creată de Cel Preaînalt!

¹⁶ Nu te număra în mulțimea păcătoșilor!
Amintește-ți că mânia nu întârzie!

¹⁷ Umilește-ți foarte mult sufletul,
căci pedeapsa celui nelegiuit sunt focul și viermele.

Prietenii, familia

¹⁸ Nu schimba prietenul pentru profit

nici fratele sincer, pe aur din Sufir!

¹⁹ Nu disprețui femeia înțeleaptă și bună,

căci harul ei este mai presus decât aurul!

²⁰ Nu-l maltrata pe slujitorul care lucrează după adevăr,

nici pe salariatul care-și dă sufletul [pentru muncă]!

²¹ Sufletul tău să-l iubească pe slujitorul inteligent

și nu-l priva de libertate!

²² Ai turmă? Păzește-o!

Dacă-ți este folositoare, să rămână la tine!

Fiii

²³ Ai fii? Educă-i și leagă-le din tinerețe grumazul!

²⁴ Ai fice? Fii atent la trupul lor

și să nu ai un chip blajin față de ele!

²⁵ Mărită-ți fiica și vei împlini o mare lucrare!

Dăruiește-o unui om cugetat!

²⁶ Ai o femeie după sufletul [tău]? Nu o alunga!

Iar dacă o urăști, nu te încrede în ea!

Părinții

27 Din toată inima ta cinstește-l pe tatăl tău

și nu uita de durerile mamei!

28 Adu-ți aminte că prin ei ai fost născut!

Ce le vei da înapoi așa cum ei [ți-au dat] ție?

Preoții

29 Din toată inima ta teme-te de Domnul

și admiră-i pe preoții lui!

30 Din toată puterea ta iubește-l pe cel care te-a făcut

și nu-i părăsi pe slujitorii săi!

31 Teme-te de Domnul și cinstește-l pe preot!

Dă-i partea după cum ți s-a poruncit:

primiția, cele pentru vinovăție, darurile spetelor,

jertfa sfințirii și primiția celor sfinte.

Săracii și cei oprimați

³² Întinde-ți mâna către cel sărac

ca binecuvântarea ta să fie desăvârșită!

³³ Fapta bună a dărnicii tale să fie înaintea tuturor celor vii

și celui mort nu-i nega fapta bună!

³⁴ Nu-i evita pe cei care plâng

și suferă cu cei care suferă!

³⁵ Nu ezita să-i vizitezi pe cei bolnavi,

căci vei fi iubit de un om dintre aceștia!

³⁶ În toate cuvintele tale, amintește-ți de cele din urmă ale tale

și nu vei păcătui în veci!

9.

Prudență și reflecție

¹ Nu te certa cu un om puternic,

ca nu cumva să cazi în mâinile lui!

² Nu te sfădi cu un om bogat,

ca nu cumva să pună împotriva ta greutatea bogăției,

căci aurul a distrus și a înclinat inimile regilor!

³ Nu te certa cu omul vorbăreț,
ca nu cumva să îngrămădești lemne pe focul lui!

⁴ Nu glumi cu cel needucat,
ca să nu fie necinstiți strămoșii tăi.

⁵ Nu-l jigni pe omul care se întoarce de la păcat!
Amintește-ți că toți suntem [vrednici] de pedepse!

⁶ Nu-l necinsti pe om la bătrânețea lui,
căci și dintre noi vor îmbătrâni!

⁷ Nu te bucura pentru moartea cuiva!
Amintește-ți că toți vor muri!

Tradiția

⁸ Nu trece cu vederea discursul celor înțelepți
și la asemănările lor întoarce-te,
căci de la ei vei învăța educația
și să slujești celor mari!

⁹ Nu devia de la discursul celor bătrâni,
căci și ei au învățat de la părinții lor;
de la ei vei învăța înțelegerea

și să dai răspuns la timp de nevoie!

Prudența

¹⁰ Nu aprinde cărbunii celui păcătos
ca să nu te arzi în văpaia flăcării sale!

¹¹ Nu te ridica în fața celui arogant
pentru ca să nu se așeze drept capcană împotriva gurii tale!

¹² Nu-i împrumuta omului mai puternic decât tine!
Dacă totuși îi împrumuți, consideră ca pierdut!

¹³ Nu garanta peste puterile tale!
Dacă totuși garantezi, preocupă-te să plătești!

¹⁴ Nu te judeca cu un judecător,
căci vor judeca pentru el după gloria lui!

¹⁵ Nu umbla pe cale cu un îndrăzneț ca să nu te împovăreze!
Căci el face după el și după voința lui
și din cauza nepriceperii lui vei pieri împreună [cu el].

¹⁶ Nu fă ceartă cu cel furios și nu străbate cu el pustiul!
Căci în ochii lui sângele este ca nimic
și acolo unde nu este ajutor, te va doborî.

- ¹⁷ Nu te sfătui cu cel nebun,
căci nu va putea să țină ascuns cuvântul!
- ¹⁸ În fața unui străin să nu faci ceva ascuns,
căci nu știi la ce va da naștere!
- ¹⁹ Nu-ți dezvălui oricărui om inima,
ca să nu-ți ia harul!

10.

Femeile

- ¹ Nu fi gelos pe femeia de la sânul tău
și nici n-o învăța o educație proastă față de tine!
- ² Nu-i da femeii sufletul tău
ca ea să nu se impună peste puterea ta!
- ³ Nu te întâlni cu o femeie curtezană
ca nu cumva să cazi în lațurile ei!
- ⁴ Nu o frecventa pe cea care cântă la psalterion
ca nu cumva să fii prins în mrejele ei!
- ⁵ Nu privi la o fecioară
ca nu cumva să cazi în pedepsele ei!

⁶ Nu-ți da sufletul prostituatelor

ca să nu-ți pierzi moștenirea!

⁷ Nu privi împrejur pe străzile cetății

și nu rătăci prin [locurile] ei pustii!

⁸ Întoarce-ți ochiul de la femeia arătoasă

și nu-ți fixa privirea asupra frumuseții străine.

Pentru frumusețea femeii, mulți au rătăcit

și prietenia cu aceasta i-a ars ca focul.

⁹ Nu te așeza împreună cu o femeie măritată

și nu sta la masă cu vin împreună cu ea,

ca nu cumva sufletul tău să se încline asupra ei

și să aluneci, în duhul tău, spre pieire!

Raporturile cu oamenii

¹⁰ Nu-l părăsi pe prietenul vechi,

pentru că cel nou nu este egal cu el.

Vinul nou, prieten nou.

Dacă se învechește, îl vei bea cu bucurie.

¹¹ Nu fi gelos pe gloria celui păcătos,

căci nu cunoști care va fi catastrofa lui!

¹² Nu te complace de plăcerea celor nelegiuiți,

căci până la locuința morților nu vor fi nepedepsiți!

¹³ Ține-te departe de omul care are putere să ucidă

și nu vei experimenta teama de moarte!

Și dacă te apropii, să nu greșești, ca el să nu-ți ia viața!

Să știi că treci printre capcane

și umbli pe meterezele cetății!

¹⁴ Tinde să fii de acord cu vecinii tăi după puterea ta

și sfătuiește-te cu cei înțelepți!

¹⁵ Cu cei inteligenți să fie dialogul tău

și orice discurs al tău, în legea Celui Preaînalt.

¹⁶ Bărbații dreپți să fie comesenii tăi

și în teama de Domnul să fie mândria ta!

¹⁷ Lucrarea este lăudată datorită mâinii artizanilor

și conducătorul înțelept al poporului, datorită cuvântului său.

¹⁸ Bărbatul vorbăreț este de temut în cetatea sa

și cel pripit la vorbă este urât.

11.

Administrarea

¹ Un judecător înțelept își educă poporul
și conducerea celui inteligent este ordonată.

² După cum este judecătorul poporului,
așa sunt și slujitorii lui;
și după cum este conducătorul cetății,
așa sunt și cei care locuiesc în ea.

³ Un rege needucat își distruge poporul,
iar cetatea se stabilește prin inteligența celor puternici.

⁴ Autoritatea asupra pământului este în mâna Domnului
și el îl va ridica peste el pe cel util la timpul potrivit.

⁵ În mâna Domnului este succesul omului
și pe fața cărturarului și-a pus gloria.

Împotriva trufiei

⁶ Nu te mânia pe vecinul tău pentru orice nedreptate
și nu fă nimic când ești cuprins de furie!

⁷ Trufia este odioasă înaintea Domnului și a oamenilor
și nelegiuirea este vinovăție înaintea amândurora.

⁸ Domnia trece de la un neam la alt neam
din cauza nelegiuirii, a trufiei și a bogățiilor.

*Nu este nimic mai nelegiuit decât cel care iubește argintul
acesta își scoate la vânzare și propriul suflet.*

⁹ De ce se mândrește [cel care este] pământ și cenușă?

Căci în viață fiind, măruntaiele lui sunt de aruncat.

¹⁰ Boala lungă ia în râs medicul,
și regele de astăzi mâine moare.

¹¹ Omul, când moare, moștenește reptile, fiare și viermi.

¹² Începutul trufiei omului este îndepărtarea de Domnul,
îndepărtarea inimii lui de cel care l-a făcut.

¹³ Căci începutul trufiei este păcatul
și cel care este stăpânit de ea revarsă [ceea ce este] abominabil.
De aceea, Domnul l-a lăsat în pericole și-l va ruina până la sfârșit.

¹⁴ Domnul doboară tronurile principilor
și-i așază pe cei blânzi în locul lor.

¹⁵ Domnul a smuls rădăcinile neamurilor
și i-a plantat pe cei umili în locul lor.

¹⁶ Domnul a ruinat ținuturile neamurilor
și le-a distrus până la temeliile pământului.

¹⁷ Le-a smuls din ele, i-a distrus
și a făcut să înceteze amintirea lor de pe pământ.

¹⁸ Trufia nu a fost creată pentru oameni

nici mânia furiei, pentru cei născuți din femeie.

Oamenii vrednici de cinste

¹⁹ Care seminție este [vrednică] de cinste? Seminția omului.

Care seminție este [vrednică] de cinste? Cei care se tem de Domnul.

Care seminție nu este [vrednică] de cinste? Seminția omului.

Care seminție nu este [vrednică] de cinste? Cei care încalcă poruncile.

²⁰ Conducătorul lor este [vrednic] de cinste în mijlocul fraților,
și cei care se tem de Domnul, în ochii lui.

²¹ *Începutul primirii este teama de Domnul
iar începutul respingerii este împietrirea și trufia.*

²² Pentru bogat, pentru cel renumit și pentru sărac,
mândria lor este teama de Domnul.

²³ Nu este drept să-l necinstești pe săracul inteligent
și nu se cuvine să-l preamărești pe omul păcătos.

²⁴ Cel mare, judecătorul și cel puternic vor fi lăudați,
dar nu este între ei cineva mai mare decât cel care se teme de Domnul.

²⁵ Pe slujitorul înțelept îl vor sluji cei liberi
și omul cunoscător nu va murmura.

Umilința și adevărul

²⁶ Nu o fă pe înțeleptul când îți faci lucrarea
și nu te lauda în timpul dificultății tale!

²⁷ Este mai bun cel care lucrează și prisosește în toate
decât cel care umblă laudându-se și este lipsit de pâine.

²⁸ Fiule, laudă-ți cu modestie sufletul
și dă-i cinste după vrednicia lui.

²⁹ Cine-l va îndreptăți pe cel care păcătuiește împotriva sufletului său
și cine îl va lauda pe cel care-și necinstește viața?

³⁰ Cel sărac este laudat pentru cunoașterea lui
și cel bogat este laudat pentru bogăția lui.

³¹ Cel care este laudat în sărăcie, cu cât mai mult va fi în bogăție?
Și cel care este neonorat în bogăție, cu cât mai mult va fi în sărăcie?

12.

Neîncrederea în aparențe

¹ Înțelepciunea celui umil îi va înălța capul
și îl va așeza în mijlocul celor mari.

² Nu adu laudă unui om pentru frumusețea lui
și nu-l disprețui pe om din cauza înfățișării sale!

³ Albina este mică între zburătoare,
dar rodul ei este primul între cele dulci.

⁴ Nu te mândri pentru hainele cu care te învălui
și nu te înălța în ziua gloriei!

Căci lucrările Domnului sunt minunate
și faptele sale sunt ascunse oamenilor.

⁵ Mulți dominatori s-au așezat pe pământ,
dar un necunoscut a purtat diadema.

⁶ Mulți puternici au fost necinstiți foarte mult
și cei renumiți au fost dați în mâinile altora.

Reflecție și moderație

⁷ Nu blama înainte să cercetezi,
cunoaște mai întâi și apoi condamnă!

⁸ Nu răspunde înainte de a asculta
și nu te amesteca în mijlocul cuvântărilor.

⁹ Pentru un lucru care nu este necesar, nu te certa,

și nu te băga în judecata celor păcătoși!

¹⁰ Fiule, activitățile tale să nu fie prea multe!

Dacă le înmulțești, nu vei fi nevinovat;

dacă le urmărești, nu le vei cuprinde și nu vei scăpa fugind.

¹¹ Este cineva care trudește, se chinuie și se grăbește,
dar cu atât mai mult ajunge mai târziu.

Încrederea numai în Dumnezeu

¹² Există cel slab care are nevoie de ajutor,
cel lipsit de putere și căruia sărăcia îi este de prisos.

Dar ochii Domnului au privit la el spre bine
și l-au ridicat din umilirea lui.

¹³ Îi va înălța capul și mulți se vor mira de el.

¹⁴ Cele bune și cele rele, viața și moartea,
sărăcia și bogăția sunt de la Domnul.

¹⁵ *Înțelepciunea și știința, cunoașterea legii sunt de la Domnul;
Iubirea și căile faptelor bune sunt de la el.*

¹⁶ *Înșelarea și întunericul sunt create pentru cei păcătoși,
cei care se bucură pentru rău vor îmbătrâni cu cele rele.*

¹⁷ Darul lui Dumnezeu rămâne pentru cei pioși

și bunavoința sa îi va face să prospere în veci.

¹⁸ Este cineva care se îmbogățește din grijă și economie,
dar aceasta este partea răsplătii lui.

¹⁹ Când el zice: „Am aflat liniște; acum voi mânca din bunurile mele”,
nu știe ce timp va veni, le va lăsa altora și va muri.

²⁰ Stai în alianța lui, vorbește despre ea
și îmbătrânește în lucrarea ta!

²¹ Nu te minuna de lucrările celui păcătos!

Crede în Domnul și rămâi în truda ta!

Căci este ușor în ochii Domnului

să-l îmbogățească repede pe cel nevoiaș, dintr-odată!

²² Binecuvântarea Domnului este răsplata celui pios
și într-o clipă înflorește binecuvântarea lui.

²³ Nu spune: „Ce nevoie am și care bunuri sunt ale mele de acum?”!

²⁴ Nu spune: „Îmi este de ajuns și ce anume mi-ar putea dăuna de acum?”!

²⁵ În ziua celor bune se uită cele rele,
iar în ziua celor rele nu se mai amintesc cele bune.

²⁶ Este ușor înaintea Domnului ca în ziua morții
să-l răsplătească pe om după căile sale.

²⁷ Răutatea unui ceas face să se uite bunăstarea
și la moartea unui om se dezvăluie faptele lui.

28 Înainte de moarte nu-l declara fericit pe nimeni!

Omul este cunoscut prin copiii lui.

Neîncrederea în cel rău

29 Nu adu în casă orice om,
căci multe sunt capcanele înșelătorului!

30 Ca o potârniche închisă în colivie,
așa este inima celui arogant
și ca un spion care privește căderea.

31 Schimbând cele bune în rele, el stă la pândă
și va găsi cusur și în cele alese.

32 Înmulțește cărbunii de la o scânteie de foc,
iar omul păcătos stă la pândă pentru sânge.

33 Fii atent la cel răufăcător, căci el uneltește cele rele,
ca nu cumva să-ți dea vreun cusur pentru vecie!

34 Găzduiește un străin și te va tulbura prin frământare
și te va înstrăina de ai tăi!

Beneficii

¹ Dacă faci bine, să știi pentru cine faci,
și vei avea har pentru cele bune ale tale!

² Fă bine celui pios și vei afla răsplată:
dacă nu de la el, de la Cel Preaînalt.

³ Cele bune nu sunt pentru cel care perseverează în rele
și care uită de caritate.

⁴ Dă-i celui pios și nu veni în ajutorul celui păcătos!

⁵ Fă bine celui umil și nu-i da celui nelegiuit!

Ține-ți pâinile și nu i le da,
ca să nu te stăpânească prin ele,
căci vei afla un rău dublat pentru toate cele bune pe care i le-ai făcut!

⁶ Căci și Cel Preaînalt îi urăște pe cei păcătoși
și celor nelegiuiți le dă pedeapsă,
îi păstrează pentru ziua pedepsirii lor.

⁷ Dă-i celui bun și nu veni în ajutorul celui păcătos!

Prietenii adevărați și cei falși

⁸ Prietenul nu [trebuie] pedepsit în cele bune

și dușmanul nu [trebuie] ascuns în cele rele.

⁹ Când un om este la bine, dușmanii lui sunt în tristețe,
iar când este la rău, și prietenul lui se îndepărtează.

Prosperitatea economică

¹⁰ Nu te încrede în dușmanul tău în veci,
căci precum bronzul se deteriorează, așa și nelegiuirea lui.

¹¹ Chiar dacă se umilește și umblă încovoiat,
sufletul tău să fie pregătit și să se păzească de el,
și vei fi pentru el precum cel care curăță o oglindă
și vei ști că nu rămâne ruginită până la sfârșit.

¹² Nu-l așeza lângă tine ca, întorcându-te, să nu-ți ia locul!
Nu-l așeza la dreapta ta, ca nu cumva să caute scaunul tău
și la sfârșit să recunoști cuvintele mele
și să ai remușcări din cauza vorbelor mele!

¹³ Cine se îndură de un vrăjitor mușcat de șarpe
sau de toți cei care se apropie de fiare?

¹⁴ Așa se întâmplă cu cel care se apropie de un om păcătos
și se conformează cu păcatele lui!

¹⁵ Un ceas rămâne cu tine,
și dacă te înclini, nu suportă.

¹⁶ Dușmanul este dulce cu buzele sale,
dar în inima lui plănuiește să te întoarcă spre groapă.
Dușmanul plânge cu ochii,
dar dacă găsește timpul potrivit, nu se va sătura de sânge.

¹⁷ Dacă ți se întâmplă ceva rău, îl vei găsi primul acolo
și, ca și cum te-ar ajuta, te va apuca de călcâi.

¹⁸ Va clătina din cap și va bate din palme,
va șușoti multe și-și va schimba fața.

14.

Frecventarea semenilor

¹ Cel care se atinge de smoală se murdărește
și cel care se întovărășește cu cel arogant devine la fel ca el.

² Nu purta o greutate prea mare pentru tine
și nu te întovărăși cu cel mai puternic și mai bogat decât tine!
Cum vor sta împreună vasul de lut și cel de metal?
Una se va izbi și cealaltă se va sfărâma.

³ Cel bogat a nedreptățit și tot el s-a indignat;

cel sărac a fost nedreptățit și tot el [trebuie] să ceară scuze.

⁴ Dacă ești util, va profita de tine,
iar dacă duci lipsă, te va părăsi.

⁵ Dacă vei avea, el va trăi împreună cu tine,
te va despuia fără să se chinuie.

⁶ Dacă va avea nevoie de tine, te va înșela,
îți va zâmbi și-ți va da speranță,
îți va spune [vorbe] frumoase și-ți va zice: „Care este nevoia ta?”.

⁷ Te va face de rușine la ospetele sale
până când te va despuia de două sau de trei ori,
iar la sfârșit își va bate joc de tine.

După acestea, te va vedea și te va părăsi
și va clătina din cap față de tine.

⁸ Fii atent să nu fii înșelat
și nici să nu fii umilit din cauza nepriceperii tale!

⁹ Când ești chemat de un puternic, retrage-te,
oricât de mult ai fi chemat!

¹⁰ Nu te băga ca să nu fii respins!
Nu te ține departe, ca să nu fii trecut cu vederea!

¹¹ Să nu crezi că vorbești de la egal la egal cu el
și să nu crezi în mulțimea cuvintelor sale.

Căci prin vorba multă te va încerca

și, râzând, te va cerceta.

12 Cel care nu-și ține cuvintele este neîndurător
și nu te va cruța de maltratare și lanțuri.

13 Păzește-te și ai multă grijă,
căci umbli împreună cu căderea ta.

14 *Auzind acestea în somn, trezește-te!*
În toată viața ta, iubește-l pe Domnul
și invocă-l spre mântuirea ta!

Diviziunile societății

15 Orice ființă iubește ceea ce i se aseamănă,
și omul, pe aproapele său.

16 Orice făptură se adună după specie
și bărbatul se alipește de ce îi este asemănător.

17 Cum să stea alături lupul cu mielul?
Tot așa, cel păcătos cu cel pios.

18 Ce fel de pace este între hienă și câine
și ce fel de pace este între cel bogat și cel nevoiaș?

19 Asinii sălbatici sunt pradă pentru lei în pustiu;

tot așa, săracii sunt pășunile celor bogați.

²⁰ Umilința este abominabilă pentru cel arogant;

tot așa, săracul este abominabil pentru cel bogat.

²¹ Când bogatul se clatină, este sprijinit de prieteni;

când cade cel umil, este împins de prieteni.

²² Când bogatul se poticnește, mulți îl ajută;

A spus prostii și i-au dat dreptate.

Dar când s-a poticnit cel umil, l-au certat

și dacă a vorbit cu inteligență, nu i-au dat spațiu.

²³ Cel bogat a vorbit și toți au tăcut

și au înălțat cuvântul său până la nori;

cel sărac a vorbit și au spus: „Cine este acesta?”.

Și dacă se împiedică, îl doboară.

²⁴ Bună este bogăția în care nu este păcat

și rea este sărăcia în gura celui nelegiuit.

²⁵ Inima omului schimbă fața lui

fie în cele bune, fie în cele rele.

²⁶ Fața veselă este semnul inimii care e la bine

și descoperirea parabolilor [se face] prin dialoguri cu trudă.

Fericirea adevărată

- ¹ Fericit este omul care nu a greșit cu gura lui
și care nu are remușcări din cauza tristeții păcatelor.
- ² Fericit este omul pe care sufletul său nu-l condamnă
și care nu a decăzut de la speranța lui.

Invidia și zgârcenia

- ³ Pentru un bărbat meschin, bogăția nu este bună,
iar unui om zgârcit, la ce-i folosesc bogățiile?
- ⁴ Cel care adună [lipsindu-și] sufletul, adună pentru alții
și din bunurile sale se vor înfrupta alții.
- ⁵ Cel rău cu sine însuși cu cine va fi bun?
Nu se va bucura de bogățiile sale.
- ⁶ Nu este mai rău decât cel zgârcit cu sine
și aceasta este răsplata răutății lui.
- ⁷ Dacă face bine, o face din nebăgare de seamă,
iar la sfârșit va fi dezvăluită răutatea lui.
- ⁸ Este rău cel cu ochiul lacom;
el își întoarce fața și trece cu vederea sufletele.

⁹ Ochiul avar nu se mulțumește cu o parte
și nedreptatea rea seacă sufletul.

¹⁰ Ochiul rău este invidios și pe pâine
iar [aceasta] lipsește de pe masa lui.

Bucuria justă a bogăției

¹¹ Fiule, după cât ai, fă-ți bine ție însuși
și adu cu vrednicie oferte Domnului!

¹² Amintește-ți că moartea nu va întârzia
și alianța cu locuința morților nu ți-a fost arătată.

¹³ Înainte să mori, fă-i bine prietenului,
fii larg [la inimă] și dă-i!

¹⁴ Nu te abține de la o zi bună
și să nu-ți scape partea unei dorințe bune!

¹⁵ Oare nu vei lăsa altuia strădaniile tale
și truda ta, ca să fie împărțite la sorti?

¹⁶ Dă, primește și liniștește-ți sufletul,
căci nu este în locuința morților desfătare ca s-o cauți!

¹⁷ Orice făptură se învechește ca o haină,

o alianță este din veci: „De moarte vei muri!”.

¹⁸ Ca frunza deasă pe un copac înfrunzit,
unele cad, iar [altele] înmuguresc,
așa este generația din carne și sânge:
una moare și alta se naște.

¹⁹ Orice lucru care putrezește dispare
și cel care l-a făcut va pleca împreună cu el.

²⁰ Fericit este bărbatul care meditează cu înțelepciune
și discută prin inteligența sa,

²¹ care cugetă la căile ei în inima lui
și se gândește la cele ascunse ale ei.

²² El va ieși după ea ca un pândăș
și pe căile ei va sta la pândă.

²³ Va spiona prin ferestrele ei
și va asculta de după ușile ei.

²⁴ Va poposi aproape de casa ei
și va fixa țărâșul în zidurile sale.

²⁵ Își va întinde cortul aproape de ea
și va poposi în locuința celor buni.

²⁶ Își va pune copiii sub protecția ei
și sub ramurile ei se va cuibări.

²⁷ Va fi ocrotit de către ea de căldură
și va poposi în gloria ei.

16.

Răsplata celui drept

¹ Cel care se teme de Domnul va face [toate] acestea
și cel care o stăpânește o va dobândi.

² Ea îi va ieși în întâmpinare ca o mamă
și ca o fecioară îl va primi.

³ Îl va hrăni cu pâinea înțelegerii
și-i va da să bea apa înțelepciunii.

⁴ Se va sprijini de ea și nu se va clătina,
se va ține de ea și nu va fi făcut de rușine.

⁵ Îl va înălța deasupra semenilor săi
și în mijlocul adunării îi va dezlega gura.

⁶ El va găsi bucuria și cununa veseliei
și va moșteni un nume veșnic.

⁷ Oamenii nechibzuți nu o vor dobândi
și oamenii păcătoși nu o vor vedea.

- ⁸ Ea este departe de aroganță
și oamenii mincinoși nu-și vor aminti de ea.
- ⁹ Nu se potrivește lauda în gura celui păcătos
pentru că nu este trimisă de la Domnul.
- ¹⁰ Lauda este rostită în înțelepciune
și Domnul o conduce.

Libertatea omului

- ¹¹ Nu spune: „Din cauza Domnului am rătăcit”,
fiindcă pe cele pe care le urăște nu le va face!
- ¹² Nu spune: „El m-a înșelat”,
pentru că el nu are nevoie de omul păcătos.
- ¹³ Domnul urăște orice lucru abominabil
și pentru cei care se tem de el, [acesta] nu este de iubit.
- ¹⁴ El l-a făcut pe om de la început
și l-a lăsat în mâna voinței sale.
- ¹⁵ Dacă vrei, îi vei ține poruncile,
a fi fidel [ține de] bunăvoință.
- ¹⁶ El a pus alături de tine focul și apa,

spre care, dacă vei voi, îți vei întinde mâna.

¹⁷ În fața oamenilor este viața și moartea;
ceea ce-i va place [fiecăruia], aceea i se va da.

¹⁸ Mare este înțelepciunea Domnului;
el este tare în putere și vede toate.

¹⁹ Ochii lui sunt spre cei care se tem de el
și cunoaște orice faptă a omului.

²⁰ El nu a poruncit nimănui să fie nelegiuit
și nu a dat nimănui permisiunea să păcătuiască.

17.

Blestemele celor nelegiuiți

¹ Nu dori mulțime de fii buni la nimic
și nu te bucura de fiii nelegiuiți!

² Dacă se înmulțesc, nu te bucura de ei,
decât dacă este în ei teama de Domnul!

³ Nu te încrede în viața lor
și nu te sprijini pe mulțimea lor!

Vei geme de o durere prematură

și pe neașteptate vei cunoaște sfârșitul lor.

Căci este mai bun unul decât o mie
și să mori fără copii decât să ai copii nelegiuți.

⁴ De la un singur om cugetat cetatea va fi populată
dar tribul celor fărădelege va fi devastat.

⁵ Multe astfel [de lucruri] au văzut ochii mei
și urechea mea a auzit [lucruri] și mai grave decât acestea.

⁶ Focul se aprinde în adunarea păcătoșilor
și mânia ia foc în neamul neascultător.

⁷ [Domnul] nu i-a iertat pe giganții din vechime
care s-au ridicat prin forța lor.

⁸ Nu i-a cruțat pe cei care locuiau cu Lot,
ei care făceau lucruri abominabile din cauza aroganței lor.

⁹ Nu a avut milă de neamul pierzării
care s-a exaltat prin păcatele sale.

*Toate acestea le-a făcut pentru neamurile cu inima împietrită
și pentru mulțimea sfinților săi nu a fost mângâiat.*

¹⁰ Tot așa cu cei șase sute de mii de pedestrași
care s-au adunat împreună în împietrirea inimii lor.

*Biciuind, îndurându-se, lovind, vindecând,
Domnul i-a păstrat în milă și educație.*

¹¹ Chiar dacă ar fi unul singur cu grumazul înțepenit,
ar fi de mirare aceasta: să scape nepedepsit.

Căci îndurarea și mânia sunt la el,
el este puternic în îndurare, dar își revarsă mânia.

¹² Cât de mare este îndurarea lui, tot atât de mare este și mustrarea lui.

El judecă omul după faptele sale.

¹³ Cel păcătos nu va fugi cu prada,
iar răbdarea celui pios nu va fi înșelată.

¹⁴ Va ține cont de orice [faptă] de îndurare;
fiecare va afla conform cu faptele sale.

¹⁵ *Domnul l-a împietrit pe Faraon ca să nu-l cunoască,
așa încât să fie cunoscute lucrările sale celor de sub cer.*

Răsplata este sigură

¹⁶ *Întregii creații i-a dezvăluit îndurarea sa,
iar lumina lui și întunericul le-a împărțit oamenilor.*

¹⁷ Nu spune: „Mă voi ascunde de Domnul
și cine-și va aduce aminte de mine din înălțimi?

În poporul numeros nu voi fi cunoscut
și cine este sufletul meu în creația fără limite?”.

¹⁸ Iată, cerul și cerul cerurilor,

abisul și pământul se vor cutremura la vizitarea lui!

Tot universul a fost făcut și se face prin voința lui.

¹⁹ Tot la fel și munții și temelile pământului
vor tremura de spaimă când el va privi la ele.

²⁰ La acestea nu se gândește inima
și căile sale cine le ia în seamă?

²¹ Ca furtuna pe care omul nu o vede,
cele mai multe dintre lucrările sale rămân în ascuns.

²² Faptele dreptății cine le va vesti sau cine le va aștepta?
Alianța lui este departe.

Aprecierea tuturor va fi la sfârșit.

²³ Acestea le gândește cel cu inima mică,
iar bărbatul necugetat și rătăcit se gândește la nebunii.

Omul în creație

²⁴ Ascultă-mă, fiule, și învață cunoașterea
și apleacă-te cu inima asupra cuvintelor mele!

²⁵ Îți voi dezvălui cu măsură educația
și cu grijă îți voi vesti cunoașterea.

²⁶ În judecata Domnului au fost lucrările lui de la început

și de la făcerea lor a deosebit părțile lor.

²⁷ A ordonat pe veci lucrările lui

și începuturile lor pentru generațiile lor:

nu au flămânzit, nu au obosit și nu au încetat de la lucrările lor.

²⁸ Niciuna nu s-a ciocnit cu vecina ei

și până în veci nu vor fi neascultătoare față de cuvântul lui.

²⁹ După acestea, Domnul va privi la pământ

și-l va umple de bunurile sale.

³⁰ El a acoperit fața [pământului] cu tot felul de ființe vii

și în el se vor întoarce.

18.

¹ Domnul l-a creat pe om din pământ

și iarăși l-a făcut să se întoarcă în el.

² Le-a dat zile numărate și un timp,

le-a dat putere asupra celor care sunt pe [pământ].

³ Asemenea lui însuși i-a îmbrăcat cu putere

și i-a făcut după chipul lui.

⁴ A pus teama de el în toată făptura

ca să stăpânească peste animale și păsări.

⁵ *Le-a dat folosirea celor cinci lucrări ale Domnului,
împărțind, le-a dăruit-o pe a șasea – mintea –
și pe a șaptea – cuvântul – ca interpret al lucrărilor sale.*

⁶ Le-a dat voință, limbă și ochi,
urechi și inimă pentru a cugeta.

⁷ I-a umplut de cunoașterea înțelegerii
și le-a arătat cele bune și cele rele.

⁸ A pus teama de el în inimile lor
ca să le arate măreția faptelor sale.
Și le-a dat să se laude cu minunile lui de-a lungul veacurilor.

¹⁰ Vor lăuda numele său cel sfânt

⁹ ca să povestească mărețiile faptelor lui.

¹¹ A pus înaintea lor cunoașterea
și legea vieții le-a dat-o ca moștenire
ca să știe că sunt muritori cei care există acum.

¹² A stabilit cu ei o alianță veșnică
și le-a arătat judecățile sale.

¹³ Ochii lor au văzut măreția gloriei
și urechea lor a auzit gloria glasului său.

¹⁴ Le-a spus: „Feriți-vă de orice nedreptate!”
și le-a dat porunci fiecăruia cu privire la aproapele său.

¹⁵ Căile lor sunt înaintea lui întotdeauna,
nu vor fi ascunse de ochii lui.

¹⁶ *Drumurile lor, încă din tinerețe, au fost [îndreptate] spre rele
și nu au putut, în loc de piatră, să facă inimile lor de carne.*

¹⁷ *La împărțirea neamurilor de pe întregul pământ,*
pentru fiecare neam a stabilit un conducător
și partea Domnului este Israel.

¹⁸ *Fiind întâiul născut, i-a dat educație
și împărțind lumina iubirii, nu l-a părăsit.*

¹⁹ Toate lucrările lor sunt ca soarele înaintea lui
și ochii lui sunt neîncetat asupra căilor lor.

²⁰ Nedreptățile lor nu sunt ascunse de el
și toate păcatele lor sunt înaintea Domnului.

²¹ *Dar Domnul, fiind bun, și cunoscând ce a plăsmuit
nu i-a părăsit, nu i-a abandonat, ci i-a cruțat.*

²² Fapta bună a omului este ca un sigiliu cu el
și binefacerea omului o păstrează ca pupila [ochiului],
împărțind fiilor săi și fiicelor sale convertirea.

²³ După acestea, se va ridica și-i va răsplăti
și va pune pe capul lor răsplata lor.

²⁴ Totuși, celor care se convertesc le-a dat întoarcerea

și i-a mângâiat pe cei care au părăsit răbdarea.

25 Întoarce-te la Domnul și părăsește păcatele,
roagă-te în fața lui și micșorează piedicile!

26 Revino la Cel Preaînalt și întoarce-te de la nedreptate
căci el conduce din întuneric la lumina mântuirii
și urăște mult ceea ce este abominabil!

27 Cine-l va lăuda pe Cel Preaînalt în locuința morților
și cine-i va aduce recunoștință în locul celor vii!

28 Lauda piere de la cel mort ca și cum n-ar fi;
cel viu și sănătos îl va lăuda pe Domnul.

29 Cât de mare este milostivirea Domnului
și îndurarea [lui] față de cei care se întorc la el!

30 Nu se poate să fie toate în oameni,
căci fiul omului nu este nemuritor!

31 Ce este mai luminos decât soarele?
Dar și acesta încetează.

Carnea și sângele reflectează la rău.

32 El cercetează puterea cerului înalt
și toți oamenii sunt pământ și cenușă.

Măreția lui Dumnezeu

¹ Cel care trăiește în veci a creat toate dimpreună.

² Numai Domnul poate fi [considerat] drept
și nu este nimeni în afară de el.

³ *El guvernează lumea cu palma mâinii sale
și toate ascultă de voința lui.*

*Pentru că el este regele tuturor prin puterea sa,
care desparte între ele cele sfinte de cele profane.*

⁴ Nimănui nu i-a permis să facă cunoscute faptele sale
și cine va examina mărețiile sale?

⁵ Puterea măreției lui cine o va măsura
și cine va reuși să povestească îndurarea lui?

⁶ Nu se pot micșora și nu se pot adăuga
și nu este cine să examineze minunățiile Domnului.

⁷ Când omul ajunge la capăt, atunci începe
și când încetează, atunci rămâne perplex.

Nimicnia omului

⁸ Ce este omul și care este rostul lui?

Care este binele lui și care este răul lui?

⁹ Numărul zilelor omului sunt cel mult o sută de ani,
iar adormirea fiecăruia este imprevizibilă tuturor.

¹⁰ Ca o picătură de apă din mare și ca un fir de nisip,
așa de puțini sunt anii față de veșnicie.

¹¹ De aceea, Domnul este îndelung răbdător cu [oamenii]
și-și revarsă îndurarea asupra lor.

¹² A văzut și a recunoscut că sfârșitul lor este rău,
de aceea și-a înmulțit milostivirea.

¹³ Îndurarea omului este față de aproapele lui,
dar îndurarea Domnului este față de toată făptura:
el mustră, el educă, învață și întoarce
precum păstorul turma sa.

¹⁴ El se îndură de cei care primesc educația
și de cei care sunt zeloși față de judecățile sale.

Modul de a dărui

¹⁵ Fiule, la cele bune să nu adaugi dojană
și la orice dar [să nu adaugi] cuvinte triste.

¹⁶ Oare roua nu temperează arșița?

Tot așa un cuvânt este mai bun decât darul.

¹⁷ Iată, oare cuvântul nu este mai presus decât darul cel bun?

Dar amândouă [se găsesc] la bărbatul plin de bunătate.

¹⁸ Cel nebun jignește fără bunătate
iar darul celui invidios topește ochii.

Prudența

¹⁹ Înainte de a vorbi, învață

și înainte de boală, îngrijește-te!

²⁰ Înainte de judecată, examinează-te pe tine însuți

și în ziua vizitării vei afla milostivire!

²¹ Înainte de a te îmbolnăvi, umilește-te

și în momentul păcatului, arată căință!

²² Să nu te împiedice [nimic] să împlinești votul la timpul potrivit

și să nu aștepti până la moarte ca să te îndreptățești!

²³ Înainte să faci un vot, pregătește-te pe tine însuți

ca să nu fii ca omul care-l pune la încercare pe Domnul!

²⁴ Amintește-ți de mânia din zilele sfârșitului

și de timpul răzbunării când el își va întoarce fața!

25 Amintește-ți de timpul foamei în timpul belșugului,
de sărăcie și de nevoie, în timpul bogăției!

26 De dimineață până seara, timpul se schimbă
și toate sunt trecătoare înaintea Domnului!

27 Omul înțelept este precaut în toate
și în zilele păcatului se ferește de greșală.

28 Orice [om] iscusit cunoaște înțelepciunea
și dă laudă celui care o găsește.

29 Cei iscușiți în cuvinte au devenit și ei înțelepți
și au revărsat ca ploaia proverbe potrivite.

*Mai bine încredințarea în singurul stăpân
decât inima moartă alipită la un mort.*

Stăpânirea de sine

30 Să nu mergi după pasiunile tale
și înfrânează-te de la dorințele tale!

31 Dacă satisfaci plăcerea dorinței pentru sufletul tău
te vei face de râsul dușmanilor tăi.

32 Nu te bucura de multă desfătare

căci vei deveni nevoiaș din cauza cheltuielii ei!

³³ Să nu devii sărac petrecând din împrumut,
când tu nu ai nimic în pungă,
ar fi o capcană pentru propria viață!

20.

¹ Muncitorul bețiv nu se va îmbogăți
și cel care disprețuiește cele mici va cădea puțin câte puțin.

² Vinul și femeile îi fac să devieze pe cei iscușiți
și cel care se alipește de desfrânate va deveni și mai nestăpânit.

³ Putrefacția și viermii îl vor lua în stăpânire
și sufletul nestăpânit va fi luat.

Împotriva vorbăriei

⁴ Cel care se încrede repede are o inimă ușuratică
și cel care păcătuiește greșește împotriva sufletului său.

⁵ Cel care se bucură [de rău] în inima lui va fi condamnat.
dar cel care se împotrivește plăcerilor își încununează viața!

⁶ *Cel care-și stăpânește limba va trăi fără conflicte*

și cel care urăște vorbăria va diminua relele.

⁷ Nu repeta niciodată cuvântul [din auzite]

și nu-ți va dăuna nimic.

⁸ Nu vorbi nici despre prieten, nici despre dușman
și nu dezvălui decât dacă ar fi pentru tine un păcat!

⁹ Căci cel care te aude se va feri de tine
și la timpul potrivit te va urî.

¹⁰ Ai auzit un cuvânt! Să moară împreună cu tine!
Curaj, nu te va zdrobi!

¹¹ În fața unui cuvânt, nebunul se chinuie
precum cea care naște pentru pruncul ei.

¹² O săgeată înfiptă în șoldul corpului,
așa este cuvântul în sânul celui nebun.

Verificarea vorbelor

¹³ Cere cont prietenului, poate nu a făcut [nimic];
iar dacă a făcut, ca să nu mai facă!

¹⁴ Cere cont aproapelui, poate nu a spus [nimic];
iar dacă a spus, să nu mai repete!

¹⁵ Cere cont prietenului, căci de multe ori se face acuză [nedreaptă];

nu te încrede în orice cuvânt!

¹⁶ Există [om] care alunecă, dar nu din inimă.

Și cine nu a păcătuit cu limba lui?

¹⁷ Cere-i cont aproapelui înainte de a-l amenința,

și dă loc legii Celui Preaînalt!

Înțelepciunea adevărată și cea falsă

¹⁸ *Teama de Domnul este începutul acceptării [de către el],*

înțelepciunea procură iubirea de la el.

¹⁹ *Cunoașterea poruncilor lui Dumnezeu este educația vieții*

și cei care fac cele plăcute lui culeg roadele pomului nemuririi.

²⁰ Toată înțelepciunea este teama de Domnul

și în orice înțelepciune se află împlinirea legii

și cunoașterea atotputerniciei lui.

²¹ *Servitorul care spune stăpânului său: „Ceea ce-ți place nu voi face”,*

chiar dacă după aceea va face, îl mânie pe cel care-l hrănește.

²² Nu este înțelepciune cunoașterea răului

și voința păcătoșilor nu este inteligență.

²³ Există abilitate, care este abominabilă;

și există un nepriceput lipsit de înțelepciune.

²⁴ Mai bun este unul lipsit de pricepere, dar care se teme [de Domnul]
decât cel care prisosește în inteligență, dar încalcă legea.

²⁵ Există abilitate potrivită, dar care este nedreaptă,

și există [om] care pervertește bunătatea

pentru a ilumina [pentru el] judecata,

dar există înțelept care judecă în mod drept.

²⁶ Există răufăcător aplecat în tristețe

și interiorul lui este plin de înșelăciune.

²⁷ Își ascunde fața și se prefăce surd,

dar când nu este recunoscut, se aruncă asupra ta.

²⁸ Chiar dacă, din cauza lipsei de putere, este împiedicat să păcătuiască,
dacă va găsi momentul, va face rău.

²⁹ După înfățișare va fi cunoscut omul

și după fața cu care te întâmpină va fi recunoscut cel deștept.

³⁰ Îmbrăcămintea omului, zâmbetul său și umbletul omului

fac cunoscute [lucruri] despre el.

21.

Tăcerea și vorbirea

¹ Există o muștrare care nu este la timp
și există unul care tace și acesta este inteligent.

² E mai bine să muștri decât să te mânia.

³ Cine recunoaște va fi cruțat de defecte.

⁴ Ca dorința unui eunuc de a deflora o tânără,
la fel este cel care face judecată cu forța.

⁵ Există cel care tace și este aflat înțelept
și este cel urât din cauza vorbăriei multe.

⁶ Există cel care tace căci nu are răspuns
și există cel care tace știind timpul potrivit.

⁷ Omul înțelept va tăcea până la momentul potrivit,
dar fanfaronul și nepriceputul scapă momentul.

⁸ Cel care abundă în cuvânt va deveni abominabil
și cine vrea să se impună va fi urât.

*Cum e bine ca acela care este muștrat să arate convertire,
tot așa tu, dacă vei fugi de păcatul voluntar.*

Paradoxuri

⁹ Există avantaj în cele rele pentru om
și câștig, spre pierdere.

¹⁰ Există dăruire care nu-ți aduce avantaj
și există dăruire care [aduce] răsplată dublă.

¹¹ Există pierdere din cauza gloriei
și există cineva care, după umilire, își înalță capul.

¹² Există cineva care cumpără multe cu puțin
și cel care le plătește de șapte ori.

¹³ Cel înțelept în cuvinte se face pe sine agreat,
dar favorurile celor nebuni se vor risipi.

¹⁴ Dăruirea celui nepriceput nu-ți va fi de folos,
la fel ca a celui invidios, din cauza constrângerii sale.
căci ochii lui sunt interesați.

¹⁵ El îți va da puțin și te va jigni mult,
Își va deschide gura ca un crainic.
Astăzi îți va da cu împrumut și mâine îți va cere înapoi:
odios este un astfel de om.

¹⁶ Cel nebun va zice: „Nu am niciun prieten
și nu este recunoștință pentru binefacerile mele”.

¹⁷ Cei care mănâncă pâine cu ei sunt răi de gură.
De câte ori și mulți își vor bate joc de el!

*Căci a avea nu primește cu sentimentul just
și a nu avea, la fel îi este indiferent.*

22.

Cuvinte stângace

¹⁸ Alunecarea de pe pavaj este mai bună decât cu limba,
tot la fel căderea celor răi va ajunge în grabă.

¹⁹ Omul lipsit de grație este ca un mit nepotrivit,
în gura celor needucați va continua [să fie].

²⁰ Din gura celui nebun nu este acceptată parabola,
căci nu o spune la timpul ei.

²¹ Există cineva împiedicat să păcătuiască din cauza lipsei
și când se va odihni, nu va avea remușcări.

²² Există cineva care-și pierde sufletul din cauza rușinii,
și în fața unui nepriceput se pierde.

²³ Există cineva care promite un favor unui prieten din rușine,
dar și-l face dușman pe degeaba.

Minciuna

²⁴ Pată rea este în om minciuna

și în gura celor needucați va continua [să fie].

²⁵ Mai bine un hoț decât cel care perseverează în minciună:

amândoi vor moșteni pieirea.

²⁶ Obiceiul omului mincinos este dezonoarea

și rușinea lui va fi cu el continuu.

Despre înțelepciune

²⁷ Cel înțelept în cuvinte va ieși în față

și omul inteligent este plăcut celor mari.

²⁸ Cel care lucrează pământul își înalță grămada [recoltei],

iar celui plăcut celor mari i se va ierta nedreptatea.

²⁹ Cadourile și darurile orbesc ochii celor înțelepți

și ca o botniță pe gură, ele deturnează reproșurile.

³⁰ Înțelepciunea ascunsă și comoara invizibilă:

ce folos din amândouă?

³¹ Mai bine omul care-și ascunde nebunia

decât omul care-și ascunde înțelepciunea.

³² *Mai bine răbdarea neabătută în căutarea Domnului
decât vizitiul nestăpânit al propriei vieți.*

23.

Diferite păcate

¹ Fiule, ai păcătuț? Să nu mai păcătuiești niciodată!

Roagă-te pentru [iertarea] celor dinainte!

² Ca din fața șarpelui fugi de păcat;

căci dacă te apropii, te va mușca.

Dinți de leu sunt dinții lui

care distrug viețile oamenilor!

³ Ca o sabie cu două tăișuri este orice nelegiuire:

nu este vindecare pentru rana ei.

⁴ Împăimântarea și violența devastează bogăția,

tot la fel, casa celui trufaș va fi devastată.

⁵ Rugăciunea celui sărac [ajunge] din gura lui până la urechile [Domnului]

și judecata lui vine grabnic.

⁶ Cel care urăște reproșul este pe urma păcătosului,

dar cel care se teme de Domnul se convertește din inimă.

⁷ De departe este cunoscut cel tare în vorbire

și cel deștept cunoaște când el alunecă.

⁸ Cel care-și construiește casa cu bunurile altora
este precum cel care adună pietre pentru mormânt.

⁹ Câți adunați este adunarea celor fărădelege
și sfârșitul lor este flacăra focului.

¹⁰ Calea păcătoșilor este nivelată din pietre,
dar la capătul ei este groapa locuinței morților.

Înțeleptul și nebunul

¹¹ Cel care observă legea, își stăpânește gândirea
și împlinirea temei de Domnul este înțelepciunea.

¹² Nu va fi educat cel care nu este abil,
dar există o abilitate care multiplică amărăciunea.

¹³ Cunoașterea celui înțelept se înmulțește ca un potop
și sfatul lui este ca un izvor de viață.

¹⁴ Interiorul celui nebun este ca un vas spart:
nu ține nicio cunoaștere.

¹⁵ Cel care cunoaște, dacă ascultă un cuvânt înțelept,
îl laudă și mai adaugă.

Dacă l-a ascultat un dezmăţat,
nu i-a plăcut şi l-a întors în urma sa.

¹⁶ Explicaţia celui nebun este ca o povară la drum,
dar pe buzele celui priceput se află har.

¹⁷ Gura celui inteligent va fi căutată în adunare
şi cuvintele lui vor fi meditate în inimă.

¹⁸ Ca o casă devastată, aşa este înţelepciunea pentru cel nebun
şi cunoaşterea celui nepriceput [este precum] cuvintele de neînţeles.

¹⁹ Butuci la picioare sunt educaţia celui prost,
ca nişte cătuşe la mâna dreaptă.

²⁰ Cel nebun, când râde, îşi înalţă glasul,
dar bărbatul abil abia zâmbeşte în tăcere.

²¹ Ca o podoabă de aur este educaţia pentru cel inteligent,
ca o brăţară pe braţul drept.

²² Piciorul celui nebun este grăbit spre casă,
dar omul încercat se înfăţişează cu sfială.

²³ Cel nepriceput se apleacă de la uşă să privească în casă,
dar bărbatul educat stă afară.

²⁴ Lipsă de educaţie este a asculta la uşă,
dar cel inteligent ar fi copleşit de dezonoare.

²⁵ Buzele celor indiscreţi povestesc acestea,

dar cuvintele celui inteligent sunt puse pe balanță.

²⁶ În gura celor nebuni este inima lor,
însă inima înțelepților este gura lor.

²⁷ Când cel nelegiuit îl blestemă pe Satana,
el își blestemă propriul suflet.

²⁸ Cel care bârfește își profanează propriul suflet
și va fi urât în vecinătatea lui.

24.

Leneșul

¹ Leneșul este considerat ca o piatră murdară,
oricine fluieră spre dezonoarea lui.

² Leneșul este considerat ca un boț de balegă,
oricine îl ridică își scutură mâna.

Fiii degenerați

³ Rușinea tatălui este nașterea unui [copil] needucat,
iar cea a unei fiice este spre pagubă.

⁴ Fiica inteligentă își va moșteni soțul,
dar cea nerușinată este spre tristețea celui care i-a dat naștere.

⁵ Cea obraznică face de rușine și tatăl, și soțul
și va fi disprețuită de amândoi.

⁶ O muzică în timp de jale este vorbirea nepotrivită
dar biciul și disciplina în orice timp sunt înțelepciune.

Înțelepciunea și nebunia

⁷ *Copiii care au hrană pentru o viață bună
ascund originea umilă a părinților lor.*

⁸ *Copiii care se laudă cu îngâmfare și lipsă de educație
întinează bunul renume al celor care i-au născut.*

⁹ Cel care-l învață pe un nebun este ca unul care lipește un ciob
sau ca unul care-l trezește pe cel căzut într-un somn adânc.

¹⁰ Cel care discută cu un nebun
este precum cel care discută cu unul care moțăie;
la sfârșit îi va spune: „Ce-i?”

¹¹ Plânge pentru un mort, căci l-a părăsit lumina;
plânge pentru un nebun, căci l-a părăsit înțelegerea!

Plânge mai degrabă pentru un mort, căci se odihnește!

Căci viața nebunului este mai rea decât moartea.

¹² Jalea pentru un mort este de șapte zile,
dar pentru un nebun și un nelegiuit, toate zilele vieții lor.

¹³ Nu înmulți cuvântul cu cel nepriceput
și nu te du la cel prost,
căci fiind prost, te va face de rușine în toate!

Păzește-te de el ca să nu ai de suferit
și să nu te profanezi când el se va scutura.

Întoarce-te de la el și vei afla odihnă
și nu te vei scârbi de zăpăceala lui.

¹⁴ Ce este mai greu decât plumbul
și care este numele lui dacă nu „nebun”?

¹⁵ Nisipul, sarea și o bucată de fier
sunt mai ușor de purtat decât omul prost.

¹⁶ O îmbinare de lemne legate într-o casă la un cutremur nu se desface,
tot așa inima întărită de o voință gândită
nu se descurajează în timpul [de încercare].

¹⁷ Inima susținută de o gândire înțeleghătoare
este ca o podoabă de tencuială pe un perete neted.

¹⁸ Parii înfiți pe un vârf de deal nu rezistă în fața vântului,
tot așa inima intimidată din cauza gândirii nebunești
nu rezistă în fața oricărei frici.

Prietenia

¹⁹ Cel care străpunge un ochi face să curgă lacrimile
iar cel care străpunge inima scoate la lumină sentimentul.

²⁰ Cel care aruncă în păsări cu piatra le alungă
și cel care-l jignește pe prieten rupe prietenia.

²¹ Dacă ai scoate sabia împotriva prietenului, nu dispera,
căci este cale de întoarcere!

²² Dacă deschizi gura împotriva prietenului, nu te speria: există împăcare,
în afară de jignire, aroganță, dezvăluirea tainei și rana înșelăciunii:
de toate acestea fuge orice prieten.

²³ Dobândește încrederea aproapelui când este în sărăcie
ca să te umpli împreună cu el de cele bune ale sale!

Rămâi cu el în timpul strâmtorării

ca să ai parte împreună cu el de moștenirea lui!

Aparența nu este de disprețuit întotdeauna

și nici nu-i de mirare un bogat care nu are minte.

²⁴ Înainte de foc sunt aburul cuptorului și fumul;
tot așa, înainte de sânge sunt insultele.

²⁵ Nu mă voi rușina să acopăr un prieten

și nu mă voi ascunde de fața lui.

²⁶ Dacă mi se va întâmpla ceva rău din cauza lui,

oricine aude se va păzi de el.

Vigilența

²⁷ Cine va da o pază gurii mele

și un sigiliu prevăzător pentru buzele mele

ca să nu cad din cauza lor și gura mea să nu mă piardă?

25.

¹ Doamne, părintele și stăpânul vieții mele,

nu mă abandona voinței lor

și nu lăsa să cad din cauza lor!

² Cine va pune biciul peste gândirea mea

și educația înțelepciunii, în inima mea?

Ca să nu fie cruțate erorile mele

și păcatele lor să nu fie neglijate.

³ Ca să nu se înmulțească erorile mele

și să nu sporească păcatele mele,
iar eu să cad înaintea potrivnicilor mei
și dușmanul meu să se bucure pe seama mea.

De aceștia, departe este speranța îndurării tale!

⁴ Doamne, părintele și Dumnezeuul vieții mele,
nu-mi da semeția ochilor!

⁵ Îndepărtează de la mine pofa!

⁶ Pofa pântecelui și desfrâul să nu mă cuprindă
și nu mă da poftei nerușinate!

Jurămintele

⁷ Fiilor, ascultați educația gurii!

Cine o păzește nu se va pierde.

⁸ Păcătosul va fi prins de pe buzele sale
iar cel care insultă și cel arogant se vor scandaliza de ele.

⁹ Nu-ți deprinde gura cu jurământul
și nu te obișnuie cu numirea Celui Sfânt!

¹⁰ Așa cum servitorului cercetat fără încetare [de stăpânul său]
nu i se împuținează vânățăile,
tot așa, cel care jură și îl numește [pe Domnul] încontinuu

nu va fi curățat de păcat.

11 Omul care jură mult se va umple de nelegiuire
și biciul nu se va îndepărta de casa lui.

Dacă greșește, păcatul lui va fi asupra sa.

Dacă trece cu vederea, păcătuiește de două ori.

Dacă jură fals, nu va fi îndreptățit
și casa lui se va umple de pericole.

Cuvintele nepotrivite

12 Există un mod de a vorbi comparabil cu moartea:
să nu se găsească în moștenirea lui Iacob!

Toate acestea stau departe de cei pioși
și ei nu se tăvălesc în păcate.

13 Nu-ți obișnui gura cu grosolănia necuviincioasă
pentru că în ea este cuvântul păcatului!

14 Amintește-ți de tatăl tău și de mama ta
când stai în mijlocul celor mari,
ca nu cumva să uiți înaintea lor
și, după obiceiul tău, să te porți ca un nebun:
vei dori să nu te fi născut și vei blestema ziua nașterii tale!

¹⁵ Un om obișnuit cu vorbe jignitoare
nu va fi educat în toate zilele [vieții] sale.

¹⁶ Două feluri [de oameni] multiplică păcatele
și al treilea provoacă mânia:

¹⁷ Pofa fierbinte este ca focul aprins:
nu se va stinge până când nu se va îndestula;
omul desfrânat în carnea trupului său
nu va afla odihnă până când nu-l va arde focul;
pentru omul desfrânat, orice pâine este dulce
și el nu va înceta până când va muri.

¹⁸ Omul care încalcă patul său, zicând în inima lui:
„Cine mă vede? Întuneric este în jurul meu
și pereții mă ascund; nimeni nu mă vede.
De ce să mă preocup de păcatele mele?
Cel Preaînalt nu-și va aduce aminte.

¹⁹ Ochii oamenilor sunt spaima lui
și nu știe că ochii Domnului
sunt de o mie de ori mai strălucitori decât soarele:
ei observă toate căile oamenilor
și pătrund toate părțile ascunse.

²⁰ Înainte de a fi fost create toate, îi erau cunoscute,
tot așa, după terminarea lor.

²¹ Acesta va fi pedepsit în piețele cetății
și unde nu se gândea, va fi prins.

Femeia adulteră

²² Tot așa și femeia care și-a părăsit soțul
și i-a adus un moștenitor de la un străin.

²³ Mai întâi, nu a ascultat de legea Celui Preaînalt;
în al doilea rând, a greșit față de soțul ei;
în al treilea rând, a comis adulter prin desfrânare
și a adus copii de la un bărbat străin.

²⁴ Aceasta va fi adusă în adunare
și va fi o cercetare cu privire la copiii ei.

²⁵ Copiii ei nu vor prinde rădăcină
și ramurile ei nu vor aduce roade.

²⁶ Va lăsa amintirea ei spre blestem
și ocara ei nu se va șterge.

²⁷ Cei care rămân vor recunoaște
că nimic nu este mai bun decât teama de Domnul
și nimic mai dulce decât să ții poruncile Domnului.

²⁸ *Glorie mare este să-l urmezi pe Domnul*

și a fi primit de el înseamnă lungime de zile.

26.

Elogiul înțelepciunii

¹ Înțelepciunea își laudă sufletul

și în mijlocul poporului său se preamărește.

² În adunarea Celui Preaînalt își deschide gura

și înaintea puterii sale se preamărește.

³ Eu am ieșit din gura Celui Preaînalt

și ca un nor am acoperit pământul.

⁴ Eu am locuit întru cele de sus

și tronul meu este în coloana de nor.

⁵ Eu singură am înconjurat bolta cerului

și am umblat în adâncul abisurilor.

⁶ Peste valurile mării și peste tot pământul,

peste orice popor și neam am dobândit [stăpânirea].

⁷ Am căutat odihna la toate acestea

și în moștenirea cui voi poposi?

⁸ Atunci Creatorul a toate mi-a poruncit

și cel care m-a creat mi-a stabilit cortul și mi-a zis:

„În Iacob să locuiești și în Israel să ai moștenire!”.

⁹ Înaintea veacului, de la început m-a creat
și până în veac nu voi înceta.

¹⁰ În cortul sfânt, înaintea lui am slujit
și astfel m-am stabilit în Sion.

¹¹ În cetatea iubită, la fel m-a făcut să locuiesc
și în Ierusalim este puterea mea.

¹² Mi-am pus rădăcinile într-un popor glorios,
în partea Domnului, moștenirea sa.

¹³ Ca un cedru m-am înălțat în Liban
și ca un chiparos, în munții Hermon.

¹⁴ Ca un palmier m-am înălțat în En-Ghedi,
ca un butaș de trandafir, în Ierihon,
ca un măslin frumos, pe câmpii
și m-am înălțat ca un platan.

¹⁵ Ca scorțișoara și acantul aromelor am dat miros,
ca smirna aleasă am dat parfum,
ca galbanul, și oniha, și rășina, și ca fumul de tămâie în cort.

¹⁶ Eu mi-am întins ramurile ca un terebint
și ramurile mele sunt ca ramurile gloriei și harului.

¹⁷ Eu am făcut să răsără harul ca vița-de-vie
și florile mele sunt rodul gloriei și bogăției.

¹⁸ *Eu sunt mama iubirii frumoase, a temerii [de Domnul],
a cunoașterii și a speranței sfinte.*

*Căci mă dăruiesc tuturor fiilor mei,
eu, cea născută din veșnicie, celor numiți de el.*

¹⁹ Veniți la mine, cei care mă doriți
și umpleți-vă de roadele mele!

²⁰ Căci amintirea mea este mai dulce decât mierea
și moștenirea mea, mai presus decât fagurele de miere.

²¹ Cei care mă mănâncă, din nou le va fi foame
și cei care mă beau, din nou le va fi sete.

Înțelepciunea și legea

²² Cine mă ascultă nu va fi făcut de rușine
și cei care lucrează cu mine nu vor păcătui.

²³ Toate acestea sunt cartea alianței Dumnezeuului celui Preaînalt,
legea pe care ne-a poruncit-o Moise,
moștenire pentru adunările lui Iacob.

²⁴ *Nu încetați să vă întăriți în Domnul,*

alipiți-vă de el, ca să vă facă puternici!

Domnul cel Atotputernic este singurul Dumnezeu

și nu este alt mântuitor în afară de el.

25 Face să abunde înțelepciunea ca Pison

și ca Tigrul, în zilele [roadelor] noi.

26 Umplesca Eufurul de înțelegere

și ca Iordanul, în zilele secerișului.

27 Face să strălucescă precum lumina educația

Ca Ghion, în zilele culesului [strugurilor].

28 Cel dintâi nu a terminat s-o cunoască

și, la fel, cel din urmă nu o va cerceta.

29 Căci gândirea ei este mai extinsă decât marea

și planul ei, decât abisul cel mare.

30 Și eu, ca un canal al unui râu

și ca un apeduct am ieșit spre grădină,

31 am zis: „Voi uda grădina mea și voi îmbiba stratul meu.

Și iată, canalul a devenit pentru mine un râu

și râul meu a devenit o mare.

32 Mai mult, voi da la lumină educația ca zorile,

o voi face să strălucescă până departe.

33 Pe deasupra, voi revărsa învățătura ca o profecție

și o voi lăsa pentru generațiile veșniciei.

³⁴ Vedeți, nu m-am trudit numai pentru mine,
ci pentru toți cei care mă caută.

27.

Proverbe

¹ Prin trei [lucruri] m-am înfrumusețat și m-am ridicat frumoasă
înaintea Domnului și a oamenilor:
unanimitatea fraților, prietenia vecinilor,
femeia și bărbatul care se înțeleg între ei.

² Trei tipuri de [oameni] a urât sufletul meu
și am fost provocată de viața lor:
săracul arogant, bogatul mincinos
și bătrânul adulter, lipsit de înțelegere.

Bătrânii

³ În tinerețe nu ai adunat:
cum ai putea găsi la bătrânețea ta?

⁴ Cât este de frumoasă judecata la cei cărunți

și cunoașterea sfatului, la cei bătrâni!

⁵ Cât este de frumoasă înțelepciunea bătrânilor,

gândirea și sfatul, pentru cei cinstiți!

⁶ Cununa bătrânilor este multa experiență

și mândria lor este teama de Domnul.

Proverb numeric

⁷ Nouă situații m-au făcut fericită în inimă

și pe a zecea o voi spune cu limba:

omul care se bucură de copii

și care, fiind viu, privește la căderea dușmanilor.

⁸ Fericit cel care locuiește împreună cu o femeie chibzuită,

care nu a alunecat cu limba și nu i-a slujit unuia nevrednic de el!

⁹ Fericit cel care a găsit inteligența

și care povestește în urechile celor care-l ascultă!

¹⁰ Cât de mare este cel care a aflat înțelepciunea!

Dar nu este [nimeni] mai presus decât cel care se teme de Domnul.

¹¹ Teamă de Domnul depășește orice,

cel care o stăpânește, cu cine poate fi asemănat?

¹² Teama de Domnul este începutul iubirii lui,
dar credința este începutul alipirii de el.

Femeile

¹³ Orice rană, dar nu rana inimii,
și orice răutate, dar nu răutatea femeii!

¹⁴ Orice mizerie, dar nu mizeria din partea celor care ne urăsc,
orice răzbunare, dar nu răzbunarea dușmanilor!

¹⁵ Nu este venin [mai rău] decât veninul șarpelui
și nu este mânia mai presus de mânia femeii.

¹⁶ Mi-ar plăcea să locuiesc cu leul și cu dragonul
decât să locuiesc cu o femeie rea.

¹⁷ Răutatea femeii îi schimbă înfățișarea
și-i întunecă fața, [devenind] ca a unui urs.

¹⁸ În mijlocul vecinilor săi, soțul ei șade
și fără voie suspină cu amărăciune.

¹⁹ Orice răutate este mică față de răutatea femeii.
O, dacă ar cădea asupra ei moștenirea celui păcătos!

²⁰ Urcuș nisipos pentru picioarele bătrânului

astfel este femeia vorbăreață pentru bărbatul tăcut.

²¹ Să nu te lași atras de frumusețea femeii

și să nu tânjești după femeie!

²² Mânie, neobrăzare și mare rușine

este dacă femeia îl întreține pe soțul ei.

²³ Inimă umilită, față întristată și rană a inimii este o femeie rea.

Mâini înțepenite și genunchi paralizați,

așa este aceea care nu-și face fericit soțul.

²⁴ De la femeie este începutul păcatului

și prin ea murim cu toții.

²⁵ Nu da drumul apei și nici femeii rele îngăduința!

²⁶ Dacă nu umblă după indicațiile tale,

tai-o de la trupul tău!

28.

Soția potrivită

¹ Fericit este bărbatul unei soții bune

și numărul zilelor sale se va dubla!

² Femeia bărbătoasă face bucurie soțului ei

și va umple anii lui cu pace!

- ³ Femeia bună este o parte bună
și va fi dată ca parte celor care se tem de Domnul.
- ⁴ Fie bogat, fie chiar sărac, inima lui este bună,
în orice vreme chipul lui, vesel.
- ⁵ De trei [lucruri] se teme inima mea
și în fața celui de-al patrulea mă înspăimânt:
calomnia din cetate, aglomerația mulțimii
și vorbirea mincinoasă: toate sunt mai rele decât moartea.
- ⁶ Durere a inimii și jale este femeia geloasă pe altă femeie
și bici al limbii, cea care se amestecă în toate.
- ⁷ Jug de boi care se clatină este femeia rea:
cine o stăpânește este ca unul care apucă un scorpion.
- ⁸ Mânie mare este femeia bețivă
și rușinea ei nu-și va ascunde.
- ⁹ Desfrânarea unei femei se cunoaște de la semeția ochilor
și de la pleoapele ei.
- ¹⁰ Stabilește pază pentru o fiică ușuratică
ca să nu găsească răgaz și să se folosească!
- ¹¹ Păzește-te de ochiul nerușinat
și nu te mira dacă greșește cu tine!
- ¹² Precum călătorul însetat își deschide gura

și bea din orice apă apropiată,
la fel ea se așază înaintea oricărui țăruș
și-și deschide tolba înaintea săgeții.

Soția bună

¹³ Grația femeii îl va încânta pe soțul ei
și știința ei îi va întări oasele.

¹⁴ Dar al Domnului este femeia tăcută,
nu este echivalent pentru cea cu sufletul educat.

¹⁵ Har peste har este femeia pudică
și nu poate fi cântărită cea cu sufletul înfrânat.

¹⁶ Soarele se înalță în înălțimile Domnului
și frumusețea femeii bune [se vede] în ordinea casei sale.

¹⁷ Candela strălucește pe candelabrul sfânt
și frumusețea chipului, pe o statură potrivită.

¹⁸ Coloane de aur pe temelii de argint
și picioare frumoase pe călcâie solide.

¹⁹ *Fiule, păstrează-ți sănătatea când ești în floarea vârstei
și nu da puterea ta străinilor!*

²⁰ *Căutând pe tot câmpul partea ta fertilă,*

seamănă sămânța ta încrezător în neamul tău bun!

²¹ Astfel, urmașii tăi care vor fi,

având curajul neamului bun, se vor preamări.

²² Femeia plătită este considerată asemenea unui scuipat,

dar cea căsătorită este socotită ca un turn al morții

pentru cei care o ating.

²³ Femeia nelegiuită este dată ca parte celui fărădelege,

dar cea pioasă i se dă celui care se teme de Domnul.

²⁴ Femeia nerușinată caută fărădelegea,

dar fiica pudică este rezervată chiar și cu soțul.

²⁵ Femeia ușuratică este considerată ca un câine,

dar cea care are rușine se va teme de Domnul.

²⁶ Femeia care-și cinstește propriul soț va apărea înțeleaptă tuturor,

dar cea care-l necinstește va fi cunoscută tuturor ca nelegiuită

din cauza aroganței.

Fericit este bărbatul femeii bune,

căci numărul anilor lui va fi dublu!

²⁷ Femeia care țipă și e vorbăreață

este ca o trâmbiță de război care se folosește la retragere;

sufletul oricărui om [care locuiește cu ea] este asemenea acelora

care-și petrec viața în învălmășeala războiului.

²⁸ Pentru două [lucruri] se întristează inima mea
și pentru al treilea îmi vine mânia:
războinicul lipsit din cauza sărăciei,
bărbații pricepuți, dacă sunt disprețuiți,
cel care se întoarce de la dreptate la păcat:
Domnul îl va pregăti pentru sabie.

Comerțul

²⁹ Cu greu va scăpa negustorul de greșală
și nu va fi îndreptățit de păcat traficantul.

29.

¹ De dragul câștigului, mulți au păcătit
și cel care caută să se îmbogățească își va întoarce ochiul.

² În mijlocul pietrelor unite se înfige țărșul
și între vânzare și cumpărare se strecoară păcatul.

³ Dacă cineva nu se întărește cu grijă în teama de Domnul,
degrabă casa lui va fi răsturnată.

Cuvântul

⁴ Când se scutură sita, rămâne mizeria;
tot așa, defectele omului [ies la iveală] în discursul lui.

⁵ Vasele olarului, cuptorul le încearcă,
iar încercarea omului este în conversația lui.

⁶ Rodul pomului arată îngrijirea lui;
tot așa, cuvântul [revelează] gândirea inimii omului.

⁷ Înainte de discurs, nu-l lauda pe om:
aceasta este încercarea oamenilor.

Dreptatea

⁸ Dacă urmărești dreptatea, o vei ajunge
și o vei îmbrăca precum o mantie de glorie.

⁹ Păsările locuiesc cu cele asemănătoare lor
și adevărul se întoarce la cei care-l înfăptuiesc.

¹⁰ Leul pândește prada;
tot așa, păcatul, pe cei care înfăptuiesc nedreptatea.

¹¹ Discursul celui pios este mereu înțelepciune,

dar nepriceputul este ca luna care se schimbă.

¹² În mijlocul celor nesimțiți, fii atent la timp,
dar în mijlocul celor care reflectează, continuă [să stai]!

¹³ Discursul celor nebuni este provocare,
iar râsul lor este în dezmățul păcatului.

¹⁴ Vorbăria celui care jură mult ridică părul,
iar cearta lor, astupare a urechilor.

¹⁵ Vărsare de sânge este cearta celor aroganți
și injuriile lor, rele pentru auz.

Secretele

¹⁶ Cel care dezvăluie tainele pierde încrederea
și nu va găsi prieten pentru sufletul lui.

¹⁷ Iubește-l pe prieten și fii fidel cu el!
Dacă-i dezvălui tainele, nu-l mai urmări!

¹⁸ Așa cum un om îl pierde pe cel mort al său,
tot așa ai pierdut prietenia aproapelui tău.

¹⁹ Așa cum ai scăpat o pasăre din mâna ta,
tot așa l-ai lăsat pe prieten și nu-l vei mai recuceri.

²⁰ Nu-l mai urmări căci este departe

și a fugit ca o gazelă din capcană!

²¹ Căci există [posibilitatea] ca o rană să fie bandajată,

există dialog pentru insultă,

dar cel care a dezvăluit tainele a pierdut speranța.

Ipocrizia

²² Cine clipește din ochi uneltește rele

și nimeni nu le va îndepărta de la el.

²³ Înaintea ochilor tăi este dulce gura lui

și el se va mira de cuvintele tale;

dar pe din spate își va schimba gura

și din cuvintele sale va da scandal.

²⁴ Am urât multe, dar nimic nu se aseamănă cu el:

și Domnul îl va urî.

²⁵ Cine aruncă o piatră în sus, o aruncă în capul său

și lovitura cu înșelăciune împarte răni.

²⁶ Cine sapă o groapă va cădea în ea

și cine întinde o cursă va fi prins în ea.

²⁷ Cel care face rele, [acestea] se vor întoarce asupra lui

și nu va recunoaște de unde vin la el.

²⁸ Batjocura și ocara sunt pentru cel arogant:

răzbunarea îl așteaptă ca un leu.

²⁹ În capcană vor fi prinși cei ce se bucură de căderea celor pioși,
chinul îi va consuma înainte de moartea lor.

Ranchiuna

³⁰ Ranchiuna și mânia, și acesta sunt abominabile,
iar omul păcătos este stăpânit de ele.

30.

¹ Cel care se răzbună, va afla răzbunare din partea Domnului
și el, care ține cont, va ține cont de păcatele lui.

² Iartă-i aproapelui tău nedreptatea
și, atunci când te vei ruga, păcatele îți vor fi dezlegate!

³ Omul păstrează mânie împotriva [altui] om
și [îndrăznește] să caute vindecare de la Domnul?

⁴ El nu are milă față de un om asemenea lui
și [îndrăznește] să se roage pentru păcatele lui?

⁵ El, care este carne, păstrează ranchiună:

cine se va milostivi de păcatele sale?

⁶ Amintește-ți de cele din urmă și încetează să urăști!

De putreziciune și de moarte, și rămâi [în urmarea] poruncilor!

⁷ Amintește-ți de porunci și nu-l urî pe aproapele,

de alianța Celui Preaînalt, și treci peste eroare.

Certurile

⁸ Stai departe de ceartă și-ți vei împuțina păcatele!

Omul mânios aprinde cearta.

⁹ Bărbatul păcătos îi va tulbura pe prieteni

și în mijlocul celor care trăiesc în pace va arunca discordie.

¹⁰ După lemn, așa se aprinde focul;

după încăpățânare se aprinde cearta;

după puterea omului este mânia lui,

după bogăție se înalță mânia lui.

¹¹ Vrajba atârțată aprinde focul

și cearta atârțată varsă sânge.

¹² Dacă sufli peste o scânteie, se aprinde,

dar dacă scuipi peste ea, se stinge;
însă amândouă ies din gura ta.

Limba

¹³ Blestemă-i pe bârfitor și pe duplicitar,
căci pe mulți care trăiau în pace i-au pierdut.

¹⁴ Limba care calomniază i-a clătinat pe mulți
și i-a rătăcit din neam în neam,
a dărâmat cetăți întărite și a răsturnat casele celor mari.

¹⁵ Limba celui care calomniază le-a alungat pe femeile bărbătoase
și le-a lipsit de [rodul] trudelor lor.

¹⁶ Cel care-i dă atenție nu va afla tihnă
și nu va locui în liniște.

¹⁷ Lovitura biciului provoacă vânătăi,
dar lovitura limbii frânge oasele.

¹⁸ Mulți au căzut de gura sabiei,
dar nu câți cei căzuți din cauza limbii.

¹⁹ Fericit este cel care este la adăpost de ea,
care nu a intrat în furia ei,
care nu a purtat jugul ei și nu a fost legat de lanțurile sale.

²⁰ Căci jugul ei este jug de fier
și lanțurile ei sunt lanțuri de bronz.

²¹ Moarte rea este moartea ei
și mai de folos este locuința morților decât ea.

²² Ea nu-i va stăpâni pe cei pioși,
iar ei nu vor arde în flacăra ei.

²³ Cei care-l părăsesc pe Domnul vor cădea în [puterea] ei;
ea va arde în ei și nu se va stinge.

Ea se va năpusti asupra lor ca un leu
și ca un leopard îi va sfâșia.

^{24a} Iată, împrejmuește-ți proprietatea cu spini

^{25b} și la gura ta pune poartă și zăvor!

^{24b} Leagă [punga cu] argintul și aurul tău

^{25a} și pentru cuvintele tale pune balanță și piatră de greutate.

²⁶ Fii atent să nu aluneci în ea
și să nu cazi înaintea celui care stă la pândă!

31.

Împrumutul

¹ Cel care este îndurător va da cu împrumut aproapelui
și cel care-l sprijină cu mâna va ține poruncile.

² Dă-i cu împrumut aproapelui la timpul nevoii sale
și dă-i înapoi aproapelui la timp!

³ Întărește-ți cuvântul și fii fidel față de el
și oricând vei găsi ce ai nevoie.

⁴ Mulți au considerat împrumutul ca pe ceva găsit
și au adus necaz celor care i-au ajutat.

⁵ Până a primi, se sărută mâna [celui care dă]
și se umilește glasul [când se vorbește] despre averea aproapelui;
dar la timpul restituirii, se trage de timp,
se răspunde cu vorbe nepăsătoare
și se dă vina pe timpul [prea scurt].

⁶ Dacă se va putea, [cel care a dat cu împrumut] va primi abia jumătate,
o va socoti ca pe ceva găsit.

Dacă nu, va fi privat de [împrumutul] său
și și-a dobândit un dușman pe degeaba:
blesteme și insulte va primi ca răsplată
și în loc de cinstire, va primi dezonoare.

⁷ Mulți nu din cauza răutății refuză [să mai dea],
ci se tem să nu fie furați pe degeaba.

Pomana

⁸ Totuși, fii îndelung răbdător cu cel umil

și nu-l lăsa să aștepte pomana!

⁹ De dragul poruncii, ajută-l pe cel nevoiaș

și după nevoia lui, nu-l lăsa să se întoarcă [cu mâna] goală!

¹⁰ Pierde argintul de dragul fratelui și al prietenului

și să nu ruginască sub piatră, spre pierzare!

¹¹ Pune-ți comoara conform cu poruncile Celui Preaînalt

și-ți va folosi mai mult decât aurul!

¹² Încuie pomana în cămarile tale

și ea te va scăpa de orice rău!

¹³ Mai bine decât un scut puternic și o lance grea

ea se va lupta pentru tine înaintea dușmanului.

Garanțiile

¹⁴ Omul bun garantează pentru aproapele,

iar cel care a pierdut rușinea îl părăsește.

¹⁵ Să nu uiți binefacerile garantului

pentru că el și-a dat sufletul pentru tine!

16 Păcătosul distruge bunurile garantului
și cel nerecunoscător în cuget îl va părăsi pe cel care l-a salvat.

17 Garanția i-a pierdut pe mulți [oameni] prosperi:
i-a clătinat ca pe valurile mării.

18 Pe mulți bărbați puternici i-a dus de acasă
și i-a făcut să rățăcească printre neamuri străine.

19 Păcătosul care se atașează de garanție și urmărește profitul
va cădea la judecată.

20 Ajută-l pe aproapele tău după puterea ta,
dar fii atent la tine însuși să nu cazi!

Ospitalitatea

21 Primele [necesități] ale vieții sunt apa, pâinea și îmbrăcăminte
și casa care acoperă intimitatea.

22 Mai bine viața celui sărac sub un acoperiș de scânduri,
decât mesele strălucitoare printre străini.

23 Să ai plăcere și în ce-i mic, și în ce-i mare
și nu vei auzi ocara vecinătății!

²⁴ Viață rea este [să mergi] din casă în casă.

Unde vei locui ca străin, nu-ți vei deschide gura.

²⁵ Vei găzdui și vei da să bea fără [a avea] mulțumire,
și peste acestea, vei auzi [lucruri] amare.

²⁶ „Vino, străinule, pregătește masa
și cu ceea ce este în mâna ta hrănește-mă!

²⁷ Ieși, străinule, din fața celui mai de cinste,
a venit la mine ca oaspete un frate și am nevoie de casă!”.

²⁸ Grele sunt acestea pentru omul care are inteligență:
Reproșul pentru casă și ocara creditorului.

32.

Educația

¹ Cel care-și iubește fiul folosește pentru el biciul
ca să se bucure de el în cele din urmă!

² Cel care-și educă fiul va avea folos pe urma lui
și în mijlocul cunoscuților se va lăuda cu el.

³ Cel care-și învață fiul îl va face gelos pe dușman
și înaintea prietenilor se va bucura cu el.

⁴ Când îi moare tatăl, e ca și cum nu ar fi murit,
căci lasă după el unul asemenea lui.

⁵ În [timpul] vieții sale l-a văzut și s-a bucurat
iar la moartea lui nu s-a întristat.

⁶ Înaintea dușmanilor a lăsat un răzbunător
iar prietenilor, pe cel care să le răsplătească bunătatea.

⁷ Cel care-și răsfăță fiul îi va lega rănile
și la orice strigăt i se vor tulbura măruntaiele.

⁸ Un cal neîmblânzit devine nărăvaș,
iar fiul lăsat [în voia lui] devine obraznic.

⁹ Alintă-ți fiul și îți va face surprize;
joacă-te cu el și te va întrista!

¹⁰ Nu râde împreună cu el ca să nu suferi împreună cu el,
iar la sfârșit vei scrâșni din dinți!

¹¹ Nu-i da putere din tinerețe
și să nu treci cu vederea erorile sale!

¹² *Leagă-i din tinerețe grumazul*
Frânge-i coastele cât este încă copil
ca nu cumva, fiind încăpățânat, să nu te asculte
și ca să nu ai [parte] de la el de chinul sufletului!

¹³ Educă-ți fiul și muncește cu el

ca să nu te lovești de nerușinarea lui!

Sănătatea

¹⁴ Mai bine un sărac sănătos și puternic la chip
decât un bogat biciuit în trupul său.

¹⁵ Sănătatea și vigoarea sunt mai bune decât tot aurul
și trupul puternic, decât averea nemăsurată.

¹⁶ Nu este bogăție mai bună decât sănătatea trupului
și nu este bucurie mai presus decât mulțumirea inimii.

¹⁷ Este mai bună moartea decât o viață amară
și odihna veșniciei, decât boala persistentă.

¹⁸ Bunurile revărsate la o gură închisă
sunt ca ofertele de hrană puse pe un mormânt.

¹⁹ La ce-i folosește idolului [darul] de fructe?
El nu mănâncă și nici nu miroase.

Tot astfel este cel persecutat de Domnul.

²⁰ Cel care privește cu ochii și suspină,
este ca eunucul care îmbrățișează o fecioară și suspină:
așa este cel care face judecată cu forța.

Bucuria

²¹ Nu-ți da tristeții sufletul

și nu te strâmtora pe tine însuți prin planul tău!

²² Bucuria inimii este viața omului

și veselia omului este lungime de zile.

²³ Distrează-ți sufletul și mângâie-ți inima,

ține departe de tine tristețea!

Căci tristețea i-a pierdut pe mulți

și nu este niciun folos în ea.

²⁴ Gelozia și mânia împuținează zilele

și preocuparea aduce bătrânețea înainte de vreme.

²⁵ O inimă radioasă este bună și la mese:

va avea grijă și de mâncărurile ei.

33.

Bogățiile

¹ Lipsa somnului din cauza bogăției topește trupurile

și preocuparea pentru ea îndepărtează somnul.

² Preocuparea lipsei de somn îndepărtează ațipitul

și ca o boală grea alungă somnul.

³ Cel bogat se chinuie cu adunarea bunurilor

și la odihnă, se umple de plăceri.

⁴ Cel sărac se chinuie în lipsurile vieții

și la odihnă, devine [și mai] nevoiaș.

⁵ Cel care iubește aurul nu va fi îndreptățit

și cine urmărește câștigurile va rătăci în ele.

⁶ Mulți s-au ruinat din cauza aurului

și pierzarea lor a fost în fața lor.

⁷ Lemn de poticneală este pentru cei care se entuziasmează pentru el

și orice nepriceput va fi cucerit de el.

⁸ Fericit este bogatul care a fost găsit fără pată

și care nu umblă după aur.

⁹ Cine este el și-l vom declara fericit?

Căci el a făcut lucruri minunate în poporul său.

¹⁰ Cine a fost încercat prin el și a ajuns desăvârșit? Va fi pentru el laudă.

Cine a putut să încalce [poruncile] și nu le-a încălcat,

să facă rele și nu a făcut?

¹¹ Bunurile sale se vor întări

și pomenile lui le va povesti adunarea.

Banchetele

¹² Te-ai așezat la o masă mare?

Nu-ți deschide deasupra ei gura și nu spune:

„Ce multe-s pe ea!”!

¹³ Amintește-ți că este o prostie ochiul rău!

Căci ce a fost creat mai rău decât ochiul?

De aceea lăcrimează pe orice față.

¹⁴ Nu-ți întinde mâna asupra a ceea ce vezi

și nu te îngrămădi la blid împreună cu altul!

¹⁵ Gândește-te la cele ale aproapelui [plecând] de la ale tale

și reflectează asupra oricărei fapte!

¹⁶ Mănâncă ce ți se pune în față ca un om [educat],

nu plescăi, ca să nu devii odios!

¹⁷ Oprește-te primul datorită educației!

Nu fi nesătul, ca să nu te poticnești!

¹⁸ Și dacă te-ai așezat în mijlocul mai multora,

nu-ți întinde mâna primul dintre ei!

¹⁹ Căci puțin este suficient pentru omul educat

și nu va răsufla greu în așternutul său.

²⁰ [Omul] are somn sănătos dacă stomacul este măsurat
se scoală dimineața și este mulțumit!
Dar chinul lipsei de somn, dizenteria și crampele sunt cu omul nesățul.

²¹ Și dacă ești forțat la mese,
ridică-te și varsă afară și te vei liniști!

²² Ascultă-mă, fiule, și nu mă disprețui
și la urmă vei afla cuvintele mele în faptele tale!
Fii cumpătat și nicio boală nu va veni peste tine!

²³ Buzele [oamenilor] îl vor lăuda pe cel generos cu pâinea
și mărturia frumuseții sale este [vrednică] de crezare.

²⁴ Cetatea murmură față de cel rău cu pâinea
și mărturia răutății sale este amănunțită.

Vinul

²⁵ Nu te da viteaz cu vinul,
căci vinul i-a făcut să piară pe mulți!

²⁶ Cuptorul încearcă ascuțișul la călire;
tot așa vinul, inimile în cearta dintre aroganți.

²⁷ Vinul este asemenea vieții pentru oameni, dacă-l bei cu măsură.

Ce viață este [aceea] pentru cel lipsit de vin?

El a fost creat pentru oameni spre bucurie.

²⁸ Veselia inimii și bucuria sufletului

este vinul suficient băut la timpul potrivit.

²⁹ Amărăciune a sufletului este vinul băut prea mult

cu agitație și contrast!

³⁰ Beția înmulțește mânia celui nepriceput spre cădere:

împuținează forța și provoacă răni.

³¹ În banchetul cu vin nu-i fă reproșuri aproapelui

și nu-l disprețui în bucuria lui!

Nu-i spune niciun cuvânt de ocară

și nu-l strâmtora cu vreo cerere!

34.

Banchetele

¹ Te-au stabilit cap [al mesei]? Nu te mândri!

Fii ca unul dintre ei, îngrijește-te de ei și numai astfel așază-te!

² Când ți-ai făcut datoria, întinde-te

ca să te bucuri printre ei și să primești coroana pregătirii bune!

³ Vorbește, bătrânule, căci ți se cuvine,

dar cu știință potrivită și nu deranja muzica!

⁴ Când se ascultă, nu revărsa vorbărie
și nu o fă pe înțeleptul într-un moment nepotrivit!

⁵ Sigiliu de rubin pe o podoabă de aur
este concertul muzicanților la un banchet cu vin.

⁶ Sigiliu de smarald pe o structură de aur
este melodia muzicanților cu vinul dulce.

⁷ Vorbește, tinere, dacă e nevoie;
cu greu, dacă ești întrebat de două ori!

⁸ Concentrează-ți cuvântul! [Spune] multe prin puține [cuvinte],
fii ca unul care știe și totodată tace!

⁹ În mijlocul celor mari nu te crede egal
și când vorbește altul, nu flecări multe!

¹⁰ Înainte de tunet vine fulgerul
și înaintea omului modest vine harul.

¹¹ Ridică-te la timp și nu fi ultimul!
Grăbește-te acasă și nu întârzia!

¹² Acolo amuză-te și fă cele plăcute ale tale,
dar să nu păcătuiești printr-un cuvânt arogant!

¹³ Pentru acestea, binecuvântează-l pe cel care te-a făcut
și te-a îmbătat din toate bunurile sale!

Teama de Domnul

¹⁴ Cel care se teme de Domnul va accepta educația,
iar cei care-l caută din zori vor afla bunăvoința.

¹⁵ Cel care caută legea va fi umplut de ea,
dar cel care este ipocrit se va scandaliza de ea.

¹⁶ Cei care se tem de Domnul vor afla judecata
și faptele lor drepte vor străluci ca lumina.

¹⁷ Omul păcătos respinge dojana
și găsește scuze conform cu voința lui.

¹⁸ Omul cu voință nu trece cu vederea gândirea,
dar străinul și cel arogant nu se apleacă de teamă.

¹⁹ Fără plan să nu faci nimic
și atunci când faci, să nu regreti!

²⁰ Nu umbla pe un drum cu obstacole
ca să nu te poticnești în locurile pietroase!

²¹ Nu te încrede în drumul fără piedici

²² și păzește-te și de copiii tăi!

²³ În orice faptă, încrede-te în sufletul tău,

căci și aceasta este păzirea poruncilor!

²⁴ Cel care se încrede în lege este atent la porunci
și cel care se încrede în Domnul nu va fi păgubit!

35.

¹ Celui care se teme de Domnul nu-i va ieși în întâmpinare răul
iar în ispită va fi eliberat din nou!

² Omul înțelept nu va urî legea
dar cel ipocrit față de ea este ca o barcă în furtună.

³ Omul inteligent se va încrede în lege
și legea va fi pentru el fidelă ca un oracol cerut.

⁴ Pregătește cuvântul și astfel vei fi ascultat,
adună învățătura și răspunde!

⁵ Roată de căruță sunt măruntaiele celui nebun,
ca un ax care se rotește, discursul lui.

⁶ Ca un cal nărvaș este prietenul batjocoritor:
nechează sub toți cei care-l încalecă.

Situații inegale

⁷ De ce o zi este diferită de altă zi,
când lumina oricărei zile din an [vine] de la soare?

⁸ În știința lui Dumnezeu ele au fost diferențiate
și el a schimbat anotimpurile și sărbătorile.

⁹ [Pe unele] dintre ele le-a înălțat și le-a sfințit
și din ele le-a pus în numărul zilelor [obișnuite].

¹⁰ Toți oamenii sunt din țărână
și din pământ a fost creat Adam.

¹¹ În mulțimea cunoașterii, Domnul i-a deosebit
și le-a schimbat căile.

¹² [Pe unii] dintre ei i-a binecuvântat și i-a înălțat,
[pe alții] dintre ei i-a sfințit și i-a apropiat de sine,
[pe unii] dintre ei i-a blestemat și i-a umilit
și [pe alții] i-a răsturnat din starea lor.

¹³ Așa cum este lutul olarului în mâna lui
și toate căile sale sunt după plăcerea sa,
așa sunt oamenii în mâna aceluia care i-a făcut
pentru a-i răsplăti după judecata lui.

¹⁴ Înaintea răului este binele și înaintea morții este viața,
tot așa înaintea celui pios este păcătosul.

¹⁵ Tot așa privește la toate lucrările Celui Preaînalt,

două câte două: una înaintea alteia!

¹⁶ Și eu m-am trezit la urmă,

precum cel care adună în spatele culegătorilor în vie.

¹⁷ Prin binecuvântarea Domnului am ajuns [cel dintâi]

și ca un culegător în vie am umplut teasca.

¹⁸ Băgați de seamă că nu m-am trudit numai pentru mine,

ci și pentru toți cei care caută educația!

¹⁹ Ascultați-mă, voi cei mari din popor

și conducători ai adunării, luați aminte!

Independența

²⁰ Fiului, femeii, fratelui și prietenului

nu le da putere asupra ta în [timpul] vieții tale!

Nu da altuia averile tale pentru ca, regretând,

să nu [trebuiască] să ceri [cont] de ele!

²¹ Până când trăiești și este suflare în tine,

nu te înstrăina pe tine însuși oricărui trup!

²² Este mai bine să te roage copiii tăi,

decât să privești la mâna fiilor tăi.

²³ În toate faptele tale, fii mai presus

și nu permite să fie vreo pată pe gloria ta!

²⁴ În ziua împlinirii zilelor tale

și la timpul sfârșitului tău, împarte moștenirea!

Sclavii

²⁵ Nutrețul, bățul și poverile sunt pentru măgar;
pâinea, educația și munca sunt pentru slugă.

²⁶ Muncește-l pe slujitor și vei afla tihnă;
lasă-i mâna liberă și va căuta eliberarea!

²⁷ Jugul și hamurile încovoaie grumazul,
iar pentru sluga răufăcătoare, torturi și pedepse.

²⁸ Pune-o la muncă pentru ca să nu lenevească,
căci lenea învață multe rele!

²⁹ Pune-o la munci așa cum i se cuvine
și dacă nu va asculta, îngreunează-i obezile!

³⁰ Nu exagera cu niciun trup
și fără judecată nu fă nimic!

³¹ Dacă ai o slugă, să fie ca tine,
căci ai dobândit-o cu sânge!

³² Dacă ai o slugă, ia-o ca pe un frate
căci vei avea nevoie de ea ca de sufletul tău!

³³ Dacă te vei purta rău cu ea, iar ea, răzvrătindu-se, va fugi,
pe ce drum o vei căuta?

36.

Visele

¹ Speranțele deșarte și minciunile sunt pentru omul fără minte,
iar visele dau aripi celui nepriceput.

² Ca unul care se agață de umbră și urmărește vântul,
așa este cel care acordă atenție viselor.

³ Una după alta este viziunea viselor:
înaintea unui chip este asemănarea [altui] chip.

⁴ Din impuritate ce va fi purificat
și din minciună ce va fi adevărat?

⁵ Prezicerile, prevestirile și visele sunt zadarnice
și inima delirează precum cea care este în chinurile nașterii.

⁶ Dacă nu sunt trimise de la Cel Preaînalt,
nu le pune la inima ta!

⁷ Pe mulți visele i-au făcut să rățăcească
și pe cei care și-au pus speranța în ele, i-au făcut să cadă.

⁸ Fără minciună va fi împlinită legea
și înțelepciunea este desăvârșită în gura celui credincios.

Călătoriile

⁹ Omul călător cunoaște multe
și cel mult-încercat va povesti cu inteligență.

¹⁰ Cel care nu a fost încercat știe puține

¹¹ și cel care a călătorit și-a înmulțit abilitatea.

¹² Multe am văzut în călătoria mea,
dar înțelegerea mea este mai mult decât cuvintele mele.

¹³ Deseori am riscat până la moarte,
dar am fost salvat datorită acestora.

¹⁴ Duhul celor care se tem de Domnul va trăi

¹⁵ și speranța lor este în cel care-i mântuiește.

¹⁶ Cel care se teme de Domnul nu se va teme de nimic și nu se va înfricoșa
pentru că [Domnul] este speranța lui.

¹⁷ Fericit este sufletul celui care se teme de Domnul:

¹⁸ pe cine se sprijină și cine este sprijinul lui?

¹⁹ Ochii Domnului sunt asupra celor care îl iubesc,
e ocrotire puternică și sprijin tare,
adăpost de vântul fierbinte și adăpost de [soarele] de la amiază,
apărare de poticnire și ajutor în cădere.

²⁰ El înalță sufletul și luminează ochii,
dă vindecare, viață și binecuvântare.

Sacrificiile

²¹ Cel care jertfește din nedreptate [aduce] o ofrandă întinată

²² și darurile celor fărădelege nu sunt spre bunăvoință.

²³ Cel Preaînalt nu-și găsește plăcerea în ofrandele celor nelegiuiți
și nu iartă păcatele datorită mulțimii jertfelor.

²⁴ Cel care aduce jertfă din averea săracilor
este precum cel care jertfește fiul înaintea tatălui său.

²⁵ Pâinea celor nevoiași este viața săracilor
și cel care o ia este un om [vărsător] de sânge.

²⁶ Îl ucide pe aproapele cel care îi ia cele necesare pentru viață

²⁷ și varsă sânge cel care îl privează de plată pe cel plătit [cu ziua].

²⁸ Unul construiește și altul dărâmă:

ce folos trag mai mult decât trudă?

²⁹ Unul se roagă și altul blestemă:

al cărui glas va fi ascultat de Stăpân?

³⁰ Unul se spală de [atingerea] de un mort și apoi din nou îl atinge:

la ce i-a folosit purificarea sa?

³¹ Astfel este omul care postește pentru păcatele sale

și din nou ajunge să le facă.

Cine va asculta rugăciunea lui și la ce i-a folosit când s-a umilit?

37.

Legea și sacrificiile

¹ Cel care păzește legea înmulțește ofrandele

² și cel care este atent la porunci aduce jertfă mântuitoare.

³ Cel care răsplătește favoarea oferă făină aleasă

⁴ și cel care face pomană aduce jertfă de laudă.

⁵ Plăcere a Domnului este îndepărtarea de răutate

și jertfă de ispășire este îndepărtarea de fărădelege.

⁶ Să nu te arăți în fața Domnului cu [mâna] goală

⁷ căci toate acestea sunt pe baza legii!

⁸ Ofranda celui drept unge altarul
și parfumul ei este înaintea Celui Preaînalt.

⁹ Jertfa bărbatului drept este acceptată
și memorialul ei nu va fi uitat.

¹⁰ Cu ochi bun glorifică-l pe Domnul
și nu te zgârci [când aduci] priniția mâinilor tale!

¹¹ În orice dar să-ți fie fața veselă
și cu bucurie sfințește zeciuiala!

¹² Dă-i Celui Preaînalt după darul [primit] de la el
și cu ochi bun, conform cu ceea ce a dobândit mâna ta!

¹³ Căci Domnul răsplătește
și de șapte ori te va răsplăti.

Dreptatea divină

¹⁴ Nu [încerca] să-l mituiești, căci nu va primi

¹⁵ și să nu te bazezi pe o jertfă nedreaptă!

Căci Domnul este judecător și la el nu este părtinire.

¹⁶ Nu va fi părtinitor împotriva celui sărac

și rugăciunea celui nedreptățit va fi ascultată.

¹⁷ Să nu treci cu vederea strigătul celui orfan

și pe văduvă, dacă-și revarsă cuvintele!

¹⁸ Oare nu coboară lacrimile văduvei pe obraz

¹⁹ și strigarea ei [nu se înalță] împotriva celor care le-au pricinuit?

²⁰ Cel care o vindecă va fi primit cu plăcere

și cererea lui va ajunge până la nori.

²¹ Rugăciunea celui umil străbate norii

și până când nu se apropie, nu se lasă mângâiat.

Nu se va îndepărta până când Cel Preaînalt nu-l va vizita,

²² va da dreptate celor drepti și va face judecată.

Căci Domnul nu va întârzia

și nu va fi îndelung-răbdător față de ei

până când nu va zdrobi rărunchii celor fără milă

²³ și va da înapoi răzbunare neamurilor,

până când va dezrădăcina mulțimea celor aroganți

și va frânge sceptrele celor fărădelege,

²⁴ până când va răsplăti omului după faptele sale,

lucrările oamenilor, după gândurile lor,

²⁵ până când va face judecată în favoarea poporului său

și-l va îmbucura cu îndurarea lui.

²⁶ Frumoasă este îndurarea lui în timp de strâmtorare
ca norii de ploaie în timp de secetă.

38.

Rugăciunea pentru eliberarea și renașterea Israelului

¹ Îndură-te de noi, Stăpâne, Dumnezeu a toate, privește spre noi

² și fă să cadă teama de tine asupra tuturor neamurilor!

³ Ridică-ți mâna împotriva neamurilor străine

ca ele să vadă puterea ta!

⁴ După cum, înaintea lor ai fost sfințit în noi,

tot așa, înaintea noastră, să fii preamărit în ele!

⁵ Ca ele să te cunoască pe tine după cum și noi am cunoscut

că nu este alt Dumnezeu în afară de tine, Doamne.

⁶ Reînnoiește semnele și fă alte minuni,

⁷ glorifică mâna ta și brațul tău drept!

⁸ Trezește furia și revarsă mânia,

⁹ distruge-l pe potrivnic și zdrobește-l pe dușman!

¹⁰ Grăbește timpul și amintește-ți de jurământ

și se vor povesti mărețiile tale!

¹¹ Cel salvat să fie devorat în mânia focului
și să afle pieirea cei care fac rău poporului tău!

¹² Zdrobește capetele principilor dușmanilor
care spun: „Nu există nimeni în afară de noi”!

¹³ Adună toate triburile lui Iacob
și dă-le moștenire, cum era la început!

¹⁴ Îndură-te, Doamne, de poporul care este chemat cu numele tău
și de Israel, pe care l-ai asemănat cu întâiul tău născut!

¹⁵ Ai milă de cetatea sanctuarului tău,
de Ierusalim, locul odihnei tale!

¹⁶ Umples Sionul de celebrările virtuților tale
și poporul tău, de gloria ta!

¹⁷ Dă mărturie creaturilor tale de la început,
trezește profețiile, cele [făcute] în numele tău!

¹⁸ Dă răsplată celor care au rămas tari pentru tine
și profeții tăi să fie crezuți!

Ascultă Doamne cererea celor care te imploră,

¹⁹ după binecuvântarea lui Aaron asupra poporului tău!
Și vor cunoaște toți cei de pe pământ că tu ești Domnul,
Dumnezeul veacurilor.

Discernământul

²⁰ Pântecele mănâncă orice hrană,
dar este o hrană mai bună decât [altă] hrană.

²¹ Gâtul gustă hrana de vânat;
la fel, inima inteligentă, cuvintele mincinoase.

²² Inima pervertită dă tristețe,
iar omul mult-încercat îi va răsplăti.

Alegerea unei femei

²³ Femeia acceptă orice bărbat,
dar este fiică mai bună decât [altă] fiică.

²⁴ Frumusețea femeii înveselește fața
și merge dincolo de orice dorință a omului.

²⁵ Dacă este pe limba ei îndurare și blândețe,
soțul ei nu este ca fiii oamenilor.

²⁶ Cel care dobândește o femeie, are începutul bogăției:
e un ajutor potrivit lui și coloană a tihnei.

²⁷ Unde nu este zid, este prădată proprietatea

și unde nu este femeie, [omul] va ofta rătăcind.

²⁸ Cine se va încrede într-un hoț bine-încins

care [merge] agil din cetate în cetate?

La fel este cu omul care nu are cuib

care se oprește acolo unde se întunecă.

39.

Prietenii falși

¹ Orice prieten va zice: „Și eu m-am împrietenit”,
dar există prieten care este prieten numai cu numele.

² Oare nu este o tristețe până la moarte
un tovarăș și un prieten care se schimbă în dușman?

³ O, poftă rea! De unde te-ai rostogolit
ca să acoperi uscatul cu înșelăciune?

⁴ Tovarășul se desfătă în bucuria prietenului,
dar în timpul strâmtorării îi este ostil.

⁵ Tovarășul suferă împreună cu prietenul din cauza stomacului,
dar înaintea luptei, ia scutul.

⁶ Nu-l uita pe prietenul tău în sufletul tău
și nu-l neglija [în mijlocul] bogățiilor tale!

Sfetnicii

- ⁷ Orice sfetnic exaltă sfatul,
dar există și cel care dă sfat pentru sine însuși.
- ⁸ Păzește-ți sufletul de sfetnic și cunoaște mai întâi nevoia sa —
căci el va da sfat pentru sine însuși —
ca nu cumva să arunce sorții împotriva ta!
- ⁹ Și să spună: „Calea ta este bună”,
dar apoi să stea deoparte ca să vadă ce ți se va întâmpla.
- ¹⁰ Nu te sfătui cu cel care te privește pieziș
și ascunde-ți planul de la cei care sunt geloși pe tine!
- ¹¹ Nici cu o femeie despre rivala ei,
nici cu un fricos despre luptă,
nici cu un negustor despre comerț,
nici cu cel care cumpără despre vânzare,
nici cu un invidios despre mulțumire,
nici cu un nemilos despre generozitate,
nici cu vreun leneș despre vreo lucrare,
nici cu un tocmit pe un an despre terminarea [lucrării],
nici cu sluga puturoasă despre o lucrare mare:

să nu te sprijini pe aceștia pentru niciun sfat!

¹² Ci continuă să fii cu omul pios,
care știi că ține poruncile și care, în sufletul lui, este după sufletul tău
și care, dacă vei cădea, va îndura împreună cu tine!

¹³ Ține planul inimii,
căci nu este nimic mai fidel pentru tine decât el!

¹⁴ Căci sufletul omului obișnuiește să vestească uneori
mai bine decât șapte străjeri puși pe vârful unei coline ca să străjuiască.

¹⁵ Și peste toate acestea, cere de la Cel Preaînalt
să întărească în adevăr calea ta!

Înțelepciunea adevărată și cea falsă

¹⁶ Începutul oricărei lucrări este cuvântul
și înainte de orice faptă este planul.

¹⁷ Urma schimbării este inima

¹⁸ se împarte în patru părți:
binele și răul, viața și moartea,
iar cea care le stăpânește neîncetat este limba.

¹⁹ Există om abil, care-i educă pe mulți,

dar nu este de folos pentru sufletul propriu.

²⁰ Există cel care o face pe înțeleptul în cuvinte,
el este odios și va fi lipsit de orice hrană.

²¹ Nu i s-a dat har de la Domnul
pentru că este lipsit de orice înțelepciune.

²² Există înțelept pentru propriul suflet
și roadele inteligenței sale, pe gura lui, sunt credibile.

²³ Bărbatul înțelept își va educa poporul
și roadele inteligenței lui vor fi credibile.

²⁴ Bărbatul înțelept va fi umplut de binecuvântare
și îl vor declara fericit toți cei care îl vor vedea.

²⁵ Viața omului are zile numărate,
dar zilele lui Israel sunt fără număr.

²⁶ Înțeleptul va moșteni încredere în poporul său
și numele lui va fi viu în veci.

Cumpătarea

²⁷ Fiule, în viața ta încearcă-ți sufletul:
vezi ce este rău în ea și nu-i da [ocazie să-l facă]!

²⁸ Căci nu toate sunt de folos tuturor
și nu orice suflet își găsește plăcerea în toate.

²⁹ Nu fi lacom în orice desfătare
și nu te arunca asupra meselor!

³⁰ Căci în mulțimea mâncărilor este boală
și necumpătarea apropie de crampe.

³¹ Din cauza necumpătării mulți au sfârșit,
dar cel care este atent își adaugă [zile] la viață.

40.

Medicina și boala

¹ Cinstește-l pe doctor cu cinstea datorată lui pentru foloasele sale,
căci Domnul l-a creat și pe el!

² Vindecarea este de la Cel Preaînalt
și el va primi daruri de la rege!

³ Cunoașterea doctorului îi va înălța capul
și înaintea celor mari el va fi admirat.

⁴ Domnul a creat din pământ leacurile
și omul priceput nu le disprețuiește.

⁵ Nu a fost îndulcită apa printr-un lemn

ca să fie cunoscută puterea lui?

⁶ El le-a dat oamenilor cunoașterea

ca să se glorifice prin minunile sale.

⁷ El a vindecat prin acestea și a luat chinul [omului],

farmacistul va face amestecuri cu ele.

⁸ Faptele lui nu se sfârșesc

și pacea de la el este pe fața pământului.

⁹ Fiule, nu trece cu vederea în [timpul] bolii tale,

ci roagă-te Domnului și el te va vindeca!

¹⁰ Îndepărtează greșeala și întărește-ți mâinile

și purifică-ți inima de orice păcat!

¹¹ Adu [dar] de bună mireasmă și memorial de făină aleasă,

și unge ofranda, după puterea ta!

¹² Fă-i loc doctorului – căci Domnul l-a creat și pe el –

să nu stea departe de tine, căci ai nevoie de el!

¹³ Este un timp când succesul este și în mâinile lui.

¹⁴ Căci și ei cer de la Domnul să dea prin ei tihnă

și vindecare în folosul vieții.

¹⁵ Cel care păcătuiește înaintea celui care l-a făcut

va cădea în mâinile doctorului.

Doliul

¹⁶ Fiule, varsă lacrimi pentru cel mort
și ca unul care pătimește teribil începe jalea!
Înmormântează-i trupul după cum este stabilit
și nu trece cu vederea mormântul lui!

¹⁷ Plângi amar și jelește fierbinte;
fă doliu, după vrednicia lui, o zi sau două,
pentru evitarea acuzației și lasă-te mângâiat de tristețe!

¹⁸ Din tristețe poate veni moartea
și tristețea inimii încovoie puterea.

¹⁹ În pericol, rămâne și tristețea,
iar viața săracului este împotriva inimii.

²⁰ Nu-ți deda tristeții sufletul,
ține-o departe amintindu-ți de cele din urmă!

²¹ Amintește-ți! Nu este cale de întoarcere;
lui nu-i este de folos, iar ție îți face rău.

²² Amintește-ți de judecata mea, căci la fel va fi și a ta:
„Azi pentru mine, mâine pentru tine!”.

²³ În odihna celui mort se odihnește și amintirea lui;

mângâie-te pentru el la ieșirea duhului său!

Munca manuală

24 Înțelepciunea cărturarului este în timpul de răgaz
și cel care are puține de făcut va deveni înțelept.

25 Cum va deveni înțelept cel care ține plugul
și se mândrește cu bâta cu țepușă,
conducând boii și ducându-și viața cu munca lor,
și când discursul lui este despre viței?

26 Își pune la inimă să întoarcă brazde
și lipsa somnului său este pentru nutrețul junincilor!

27 Așa este orice meșteșugar și artizan
care petrec noaptea ca ziua: sunt cei care încrustează inscripții pe sigilii
și cu răbdare [caută] să schimbe modelul.
Ei își pun la inimă să facă asemănător desenul
și lipsa lor de somn este pentru terminarea lucrării.

28 Așa este și fierarul așezat lângă nicovală
învățat cu lucratul fierului:
aburii focului îi topesc trupul și se luptă cu căldura cuptorului.
Zgomotul ciocanului asurzește urechile sale

ochii sunt înaintea asemănării obiectului;
își pune la inimă terminarea lucrării
și lipsa lui de somn este ca să o înfrumusețeze până la desăvârșire.

29 Tot astfel este olarul așezat la lucrul său
și care învârte cu piciorul roata,
care stă mereu preocupat pentru lucrul lui
și toată lucrarea lui este numărată.

30 Cu brațul său modelează lutul
și picioarele îi încovoie puterea;
își pune la inimă să termine vopsitul
și lipsa lui de somn este pentru curățirea cuptorului.

31 Toți aceștia se încred în mâinile lor
și fiecare este înțelept în lucrarea lui.

32 Fără ei nu s-ar construi cetatea,
nu s-ar locui și nu s-ar umbla [prin ea].

33 Dar nu sunt căutați în sfatul poporului
nici adunare nu vor sta deasupra
și nu vor ședea pe scaunul judecătorului,
iar dispozițiile judecății nu le vor înțelege.

34 Ei nu vor pune în lumină educația și judecata
și nu vor fi aflați [ocupându-se] cu parabole,
dar ei susțin creația din veac

și rugăciunea lor este în lucrarea meseriei.

Altfel este cu cel care-și pune la inimă

și se gândește la legea Celui Preaînalt.

41.

Cărturarul

¹ El cercetează înțelepciunea tuturor celor de la început
și se îndeletnicește cu profetiile.

² Păstrează discursurile oamenilor renumiți
și pătrunde în întorsăturile parabolilor.

³ Cercetează cele ascunse ale asemănărilor
și se întoarce la enigmele parabolilor.

⁴ În mijlocul celor mari slujește
și se arată înaintea căpeteniilor.

Străbate țara neamurilor străine

și a încercat printre oameni și bune și rele.

⁵ Își pune la inimă să se trezească de dimineață

pentru Domnul care l-a făcut

și înaintea Celui Preaînalt se roagă;

își deschide gura în rugăciune

și se roagă pentru păcatele sale.

⁶ Dacă Domnul cel Mare va voi, îl va umple de duhul inteligenței,
ca ploaia va revărsa cuvintele înțelepciunii sale
și în rugăciune îl va mărturisi pe Domnul.

⁷ El va călăuzi planul său și cunoașterea
și se va gândi la cele ascunse ale [Domnului].

⁸ El va da la lumină educația învățaturii sale
și cu legea alianței Domnului se va lăuda.

⁹ Mulți vor lăuda inteligența lui și până în veci nu va fi uitată.
Nu va dispărea amintirea lui
și numele lui va fi viu din generație în generație.

¹⁰ Neamurile vor povesti înțelepciunea lui
și o va proclama adunarea.

¹¹ Dacă va rămâne [mult în viață],
va lăsa un nume [mai faimos] decât o mie;
dacă va muri, îi va fi de ajuns.

Invitație la lauda lui Dumnezeu

¹² După ce am gândit, voi mai povesti
și sunt plin ca luna plină.

¹³ Ascultați-mă, fii sfinți,
și odrăsliți ca un trandafir care crește lângă un torent de apă!

¹⁴ Ca tămâia răspândiți mireasmă și înfloriți precum crinul!

Dați glas și cântați imnuri,
binecuvântați-l pe Domnul pentru toate lucrările [sale]!

¹⁵ Dați numelui său mărire și mărturișiți lauda lui
prin cântările buzelor și cu harpe
și să spuneți astfel în mărturisirea [voastră]:

¹⁶ Toate lucrările Domnului sunt foarte frumoase
și toate hotărârile vor fi la timpul lor.
Nu trebuie spus: „Ce este aceasta?” sau „Pentru ce este aceasta?”,
căci toate vor fi căutate la timpul lor!

¹⁷ La cuvântul său, apa a fost ca un morman
și la vorba gurii sale, o întrunire de ape.

¹⁸ La hotărârea lui [se face] toată plăcerea [lui]
și nu este cine să micșoreze mântuirea lui.

¹⁹ Faptele oricărei fapturi sunt înaintea lui
și nu este [cum] să se ascundă de ochii săi.

²⁰ Din veac în veac el privește
și nimic nu este de mirare înaintea lui.

²¹ Nu trebuie spus: „Ce este aceasta?” sau „Pentru ce este aceasta?”

pentru că toate au fost create spre folosul lor!

²² Binecuvântarea lui se răspândește ca un fluviu
și îmbibă uscatul ca un potop.

²³ Astfel, neamurile vor moșteni mânia lui
după cum el a schimbat apele în sărătură.

²⁴ Căile sale sunt drepte pentru cei sfinți,
tot așa pentru cei fărădelege sunt obstacole.

²⁵ Cele bune au fost create de la început pentru cei buni,
tot așa cele rele, pentru cei păcătoși.

²⁶ Cele dintâi nevoi pentru viața omului sunt:
apa, focul, fierul și sarea, făina aleasă de grâu
laptele, mierea, sângele de struguri, untdelemnul și îmbrăcămintea.

²⁷ Toate acestea sunt pentru cei pioși spre bine,
așa cum pentru cei păcătoși se schimbă spre rău.

²⁸ Există vânturi care au fost create pentru pedeapsă
și, în mânia lui, a întărit biciuirile lor;
la timpul sfârșitului, vor revărsa puterea
și vor calma furia celui care le-a făcut.

²⁹ Focul și grindina, foametea și moartea,
toate acestea au fost create pentru pedeapsă.

³⁰ Dinții fiarelor, scorpionii, viperele și sabia răzbunătoare

sunt pentru pedeapsa celor nelegiuiți.

³¹ La porunca lui se vor bucura,
pe pământ vor fi pregătite la nevoie
și la timpul lor, cuvântul [lui] nu-l vor încălca.

³² De aceea, de la început m-am întărit,
m-am gândit și le-am lăsat în scris.

³³ Lucrările Domnului, toate sunt bune
și el se va îngriji de orice nevoie la ceasul ei.

³⁴ Nu trebuie spus: „Acesta e mai rău decât celălalt”,
căci toate vor fi apreciate în timp!

³⁵ Iar acum, din toată inima și cu gura,
lăudați și binecuvântați numele Domnului!

42.

Mizeria omului

¹ O mare îndeletnicire a fost creată pentru fiecare om
și un jug greu asupra fiilor lui Adam din ziua ieșirii din sânul mamei lor
până în ziua întoarcerii la mama tuturor.

² Gândul așteptării și ziua sfârșitului
[provoacă] discursurile lor și teama inimii.

³ De la cel care stă pe un tron glorios
și până la cel care este umilit pe țărână și cenușă,
⁴ de la cel care poartă purpură și coroană
până la cel învăluit cu haină săracăcioasă,
⁵ [toți sunt apăsați de] furie, invidie, tulburare și zbucium,
teamă de moarte, rivalitate și dezbinare.
Chiar și în timpul odihnei în așternut,
somnia noapții le schimbă cunoștințele.
⁶ Puțin, ca nimic în odihnă și, după aceea, în vise, ca într-o zi de strajă,
este tulburat în viziunile inimii lui, ca un fugar dinaintea luptei.
⁷ La timpul când e nevoie, se ridică
și se miră că nu era nimic de temut.
⁸ [Așa este] pentru orice făptură de la om până la animal,
dar pentru păcătoși, de șapte ori mai mult:
⁹ moarte, sânge, dezbinare și sabie,
pericole, foamete, ruină și bici.
¹⁰ Împotriva celor fărădelege au fost create toate acestea
și din cauza lor a fost potopul.
¹¹ Toate câte sunt din pământ se vor întoarce în pământ
și [cele] din apă vor reveni în mare.

Diferite maxime

¹² Orice dar și nedreptate vor dispărea,
dar credința va rămâne în veci.

¹³ Avuțiile celor nedrepti se vor usca precum un râu
și ca un tunet mare care se risipește în ploaie.

¹⁴ Când el își deschide mâinile, se bucură,
astfel și cei care încalcă [poruncile] vor cădea la sfârșit.

¹⁵ Descendența celor nelegiuiți nu-și va înmulți ramurile
și rădăcinile necurate stau pe o stâncă abruptă.

¹⁶ Trestia de lângă orice apă și de pe malurile râului
va fi smulsă înaintea oricărei buruieni.

¹⁷ Bunătatea este ca un paradis cu binecuvântări
și pomana va rămâne în veci.

¹⁸ Viața celui independent și a lucrătorului va fi dulce,
dar mai presus de amândoi este cel care găsește o comoară.

¹⁹ Copiii și construirea cetății statornicesc numele,
dar mai presus de amândouă este socotită femeia fără cusur.

²⁰ Vinul și muzica îmbucură inima,
și mai presus de amândouă, iubirea înțelepciunii.

- ²¹ Flautul și psalterionul fac plăcută melodia,
dar mai presus de amândouă este limba plăcută.
- ²² Grația și frumusețea le dorește ochiul,
dar mai presus de amândouă este verdeața semănăturii.
- ²³ Prietenul și tovarășul se întâlnesc la timp,
dar mai presus de amândoi, femeia cu bărbatul.
- ²⁴ Frații și ajutorul sunt pentru timpul strâmtorării,
dar mai presus de amândouă, va salva pomana.
- ²⁵ Aurul și argintul dau siguranță piciorului,
dar mai presus de amândouă este apreciat sfatul.
- ²⁶ Averea și puterea vor înălța inima,
dar mai presus de amândouă este teama de Domnul.
În teama de Domnul nu este pagubă
și în ea nu mai trebuie căutat ajutor.
- ²⁷ Teamă de Domnul este un paradis de binecuvântare,
dar mai presus de orice glorie, ea îl protejează [pe om].

Cerșitul

- ²⁸ Fiule, nu trăi o viață de cerșetor.
E mai bine să mori decât să cerșești.

²⁹ Pentru bărbatul care privește la masa străină,
viața lui nu este de socotit viață.

El își va întina sufletul la mesele străine,
însă bărbatul cunoscător și educat se va feri.

³⁰ În gura celui nerușinat este dulce cerșitul,
dar în sânul său un foc va arde.

43.

Moartea

¹ O, moarte, amară este amintirea ta
pentru omul care trăiește în pace între averile sale,
pentru bărbatul lipsit de griji care are succes în toate
și care mai are putere să primească hrană!

² O, moarte, frumoasă este judecata ta pentru omul nevoiaș,
care este lipsit de putere la adânci bătrâneți,
care este preocupat de toate
și care este neîncrezător și a pierdut răbdarea!

³ Nu te teme de judecata morții,
ci amintește-ți de cei dinaintea ta și de cei de după tine!

⁴ Aceasta este judecata Domnului pentru orice faptură,

atunci de ce să te răzvrătești împotriva bunului plac al Celui Preaînalt?

Fie [că trăiești] zece, fie o sută, fie o mie de ani,

în locuința morților, nu va fi mustrare a vieții.

Destinul celor nelegiuiți

⁵ Copii dezgustători devin copiii păcătoșilor,
ei se asociază vecinătății celor nelegiuiți.

⁶ Moștenirea copiilor celor păcătoși va pieri
și va continua ocara cu descendența lor.

⁷ Copiii îl vor osândi pe tatăl nelegiuit
pentru că din cauza lui au fost ocărăți.

⁸ Vai vouă, bărbați nelegiuiți
care părăsiți legea Dumnezeului celui Preaînalt.

⁹ *Dacă vă veți înmulți, va fi spre pierzare,*
dacă vă nașteți, vă nașteți spre blestem,
iar dacă muriți, veți avea parte de blestem.

¹⁰ Toate câte sunt din pământ, vor merge în pământ;
la fel, cei nelegiuiți, din blestem spre pierzare.

¹¹ Doliul oamenilor este pentru trupurile lor,
dar numele păcătoșilor, care nu este bun, va fi șters.

¹² Ai grijă de nume, căci el va rămâne pentru tine
[mai mult] decât o mie de comori mari de aur!

¹³ Există număr al zilelor unei vieți bune
dar numele bun rămâne în veci.

Pudoarea

¹⁴ Fiilor, păstrați educația în pace!

Dar înțelepciunea ascunsă și comoara nevăzută:
ce folos din amândouă?

¹⁵ E mai bun un om care-și ascunde nebunia
decât un om care-și ascunde înțelepciunea.

¹⁶ Prin urmare, rușinați-vă după cuvântul meu:
nu este bun să păstrezi orice rușine
și nu toate sunt apreciate de toți cu fidelitate!

¹⁷ Rușinați-vă de tată și de mamă din cauza desfrânării,
iar de conducător și de stăpân, din cauza minciunii;

¹⁸ de judecător și de principe, din cauza erorii,
de adunare și de popor, din cauza fărădelegii;
de partener și de prieten, din cauza nedreptății,

¹⁹ de locul unde locuiești ca străin, din cauza furtului;
de adevărul lui Dumnezeu și de alianță,
de îndoirea coatelor deasupra pâinilor;
de necuviință în a primi și în a da,
²⁰ de tăcerea față de cei care salută;
de vederea femeii tovarășului
²¹ și de întoarcerea feței de la o rudă;
de la însușirea părții [de moștenire] și a darului,
de la privitul unei femei căsătorite;
²² de la indiscreția cu slujitoarea [unui bărbat] —
nu te apropia de așternutul ei! —,
de prieteni, cât privește cuvintele de ocară —
după ce ai dat, nu ocărî —,

44.

¹ de repetarea cuvântului ascultat
și de dezvăluirea cuvintelor tainice!
Atunci vei fi rușinos cu adevărat
și vei afla har înaintea oricărui om.
Dar de acestea să nu te rușinezi
și să nu faci discriminare ca să păcătuiești.

- ² de legea Celui Preaînalt și de alianță,
de judecata care-l îndreptățește pe cel nelegiuit;
- ³ de cuvântul partenerului și al însoțitorilor la drum,
de darul moștenirii tovarășilor.
- ⁴ de precizia balanței și a greutateților,
de dobândirea a multe sau puține [lucruri];
- ⁵ de câștigul vânzării la negustori,
de educația strictă a copiilor și de sângerarea răni slugii celei rele!
- ⁶ Față de o femeie rea, este bun sigiliul,
și unde sunt multe mâini, cheia.
- ⁷ Dacă încredințezi, să fie cu număr și la greutate,
iar datul și primitul să fie în scris!
- ⁸ [Să nu te rușinezi] de educarea prostului și a nebunului,
a celui la adânci bătrâneți care se judecă cu tinerii,
fii educat cu adevărat și cu discernământ înainte oricărei ființe!

Preocuparea unui tată pentru fiica sa

- ⁹ Insomnie ascunsă este fiica pentru tatăl [ei]
și preocuparea pentru ea îndepărtează somnul:
în tinerețea ei, să nu-i treacă vremea

și, măritată, să nu cumva să fie odioasă!

Femeile

¹⁰ Cât este fecioară, să nu cumva să fie întinată
și să rămână însărcinată în casa tatălui;
fiind cu bărbat, să nu cumva să se treacă
și, măritată, să nu rămână fără copii.

¹¹ Față de o fică obraznică, întărește paza
ca nu cumva să te facă de râs în fața dușmanilor,
[obiect] al vorbăriei în cetate și învinuit în popor
și să te facă de rușine în adunarea celor mulți!

¹² Să nu privești la frumusețea niciunui om
și în mijlocul femeilor să nu te așezi!

¹³ Căci din haine iese molia
și de la femeie, răutatea femeilor.

¹⁴ E mai bine răutatea unui bărbat decât binefacerea unei femei,
a femeii care umple de rușine până la dispreț.

GLORIA LUI DUMNEZEU

ÎN NATURĂ

¹⁵ Îmi voi aminti de lucrările Domnului și voi povesti ce am văzut.

Prin cuvintele Domnului [au fost create] toate lucrările sale

și judecata lui s-a făcut după plăcerea lui.

¹⁶ Soarele care strălucește privește peste toate

și lucrarea lui este plină de gloria Domnului.

¹⁷ Nu le-a fost cu puțință sfinților lui Dumnezeu

să povestească toate minunile lui

pe care Domnul cel Atotputernic le-a întărit

ca să fortifice toate în gloria lui.

¹⁸ El a cercetat abisul și inima și a considerat abilitățile lor.

Căci Cel Preaînalt a cunoscut toată știința

și a privit cu atenție semnele veacului,

¹⁹ vestind cele care au fost și cele care vor fi

și dezvăluind urmele celor ascunse.

²⁰ Nu a trecut peste niciun gând

și niciun cuvânt nu este ascuns de el.

²¹ A împodobit mărețiile înțelepciunii sale,
după cum este dinaintea veacului și până-n veci.
Nimic nu este adăugat și nimic nu este împuținat
și nu a avut nevoie de nimeni ca să-l sfătuiască.

²² Cât sunt de dorit toate lucrările sale!
E ca o scânteie care se poate contempla.

²³ Toate acestea trăiesc și rămân în veci pentru toate nevoile
și toate se supun.

²⁴ Toate sunt câte două, unul în fața celuilalt
și nimic nu a fost făcut lipsit [de ceva].

²⁵ Unul întărește cele bune ale celuilalt
și s-ar umple contemplând gloria lui!

45.

Soarele

¹ Mândria înălțimilor este firmamentul curat,
înfațișarea cerului în viziunea gloriei.

² Soarele, când apare, vestește la ieșirea lui
ca un semn minunat lucrarea Celui Preaînalt.

³ La amiază, usucă pământul

și în fața arșiței sale, cine va sta?

⁴ Se suflă în cuptor asupra lucrărilor de ardere,
soarele arde munții de trei ori mai mult,
răsufală aburi de foc făcând să strălucească raze și orbește ochii.

⁵ Mare este Domnul care l-a făcut
și, prin cuvintele lui, grăbește cursul [lui]!

Luna

⁶ Și luna, mereu la timpul ei,
arată timpurile și semnele veacului.

⁷ De la lună este semn pentru sărbătoare,
splendoare care descrește până la sfârșit.

⁸ După numele ei este și [numele] lunilor
în mod minunat crescând în [timpul] schimbării,
semn al taberelor din înălțime,
strălucind pe firmamentul cerului.

Stelele

⁹ Frumusețea cerului este gloria stelelor,

podoabă care luminează în înălțimile Domnului.

¹⁰ La cuvintele Celui Sfânt stau după rânduială
și nu slăbesc în străjile lor.

Curcubeul

¹¹ Privește curcubeul și binecuvântează-l pe cel care l-a făcut;
este foarte frumos în strălucirea lui.

¹² Încercuiește cerul cu un arc de glorie:
mâinile Celui Preaînalt l-au întins.

Fenomene naturale

¹³ Grăbește zăpada la hotărârea lui
și zorește fulgerele judecății sale.

¹⁴ Pentru aceasta s-au deschis vistieriile
și au zburat norii ca păsările.

¹⁵ Prin măreția lui a întărit norii
și a fărâmat pietrele grindinei.

^{17a} Glasul tunetului său a mustrat pământul,

¹⁶ La arătarea lui se vor cutremura munții

și prin voința lui va sufla vântul de la miazăzi.

^{17b} [tot așa] și furtuna din nord și vârtejul de vânt.

El presară zăpada ca niște păsări care zboară,

ca lăcusta care se lasă este căderea ei.

¹⁸ Ochiul admiră frumusețea albului ei

și inima se minunează pentru fulguirea ei.

¹⁹ Revarsă chiciura ca sarea

și, întărindu-se, devine ca vârfurile de spini.

²⁰ Va sufla vântul rece de la nord,

va întări pojghiță peste apă,

se va lăsa peste toată adunarea de apă

și apa se va înveșmânta ca într-o platoșă.

²¹ Va distruge munții și va arde pustiul,

va face, ca focul, să dispară verdeța.

²² Vindecare pentru toate este înnorarea rapidă

și roua, ivindu-se după arșiță, înveselește.

²³ Prin gândul lui a domolit abisul

și a plantat în el insule.

²⁴ Cei care navighează pe mare povestesc despre pericolele ei

iar noi ne mirăm când auzim cu urechile noastre.

25 Acolo sunt lucruri ciudate și minunate,
diversități din toate ființele și monștrii.

26 Prin el, mesagerul său călătorește bine
și, prin cuvântul lui, toate stau împreună.

27 Multe am putea spune, dar nu vom ajunge la capăt;
Dar, ca final al cuvintelor: El este totul.

28 Cum am putea să-l glorificăm?
Căci el este cel mare, mai presus de toate lucrările sale.

29 Domnul este înfricoșător și foarte mare
și puterea lui este minunată.

30 Glorificându-l pe Domnul, preaînălțați-l cât puteți,
dar tot va fi mai presus!
Și încă preaînălțându-l, măriți puterea și nu obosiți,
dar tot nu veți ajunge la capăt!

31 Cine l-a văzut și cine va povesti despre el?
Cine-l va preamări după cum este?

32 Sunt multe [lucruri] ascunse mai mari decât acestea,
căci noi am văzut puține dintre lucrările sale.

33 Pe toate le-a făcut Domnul
și celor pioși le-a dat înțelepciune.

ÎN ISTORIE

Elogiul strămoșilor

¹ Să-i laudăm pe bărbații vestiți

și pe părinții noștri, după generații!

² Domnul a creat multă glorie,

și măreția lui, din veac.

³ Ei au domnit în regatele lor și au fost bărbați renumiți prin putere,
au sfătuit prin înțelepciunea lor și au vestit prin profeții.

⁴ Au fost conducători ai poporului prin planurile [lor]

și prin inteligența învățaturii poporului.

Au avut cuvinte înțelepte în educația lor.

⁵ Au fost cercetători ai melodiilor cântăreților

și au povestit versuri în scris.

⁶ Bărbați bogați, dotați cu putere,

trăiau în pace în locuințele lor.

⁷ Toți aceștia au fost cinstiți de-a lungul generațiilor

și au fost mândrie [pentru alții] în zilele lor.

⁸ Dintre ei, [unii] au lăsat un nume
ca să fie povestit cu laudă.

⁹ Dar sunt și cei despre care nu este amintire,
s-au pierdut ca și cum nu ar fi fost,
au fost ca și cum nu ar fi fost și fiii lor după ei.

¹⁰ Dar ei au fost bărbați îndurători
ale căror fapte de dreptate nu au fost uitate.

¹¹ Împreună cu descendența lor
va rămâne o moștenire frumoasă: nepoții lor.

¹² Descendența lor va rămâne [credincioasă] alianțelor
și copiii lor, prin ei.

¹³ Până în veac va rămâne descendența lor
și gloria lor nu se va șterge.

¹⁴ Trupurile lor au fost îngropate în pace
și numele lor va fi viu de-a lungul generațiilor.

¹⁵ Înțelepciunea lor o vor povesti popoarele
și lauda lor o va vesti adunarea.

Enoh

¹⁶ Enoh i-a plăcut Domnului și a fost strămutat,
fiind exemplu de convertire pentru generații.

Noe

¹⁷ Noe a fost aflat drept cu desăvârșire;
în timpul mâniei, a fost prețul de schimb.
Prin el, a fost un rest pentru pământ când a fost potopul.
¹⁸ A stabilit pentru el alianțe veșnice
ca să nu fie distrusă prin potop toată făptura.

Abraham

¹⁹ Abraham a fost părintele cel mare al unei mulțimi de neamuri
și nu s-a mai aflat vreunul asemenea lui în glorie.
²⁰ El a ținut legea Celui Preaînalt și a ajuns în alianță cu el;
în trupul său a pus alianța și în încercare a fost aflat credincios.
²¹ De aceea, [Domnul] a pus în jurământul cu el
să fie binecuvântate neamurile prin descendența lui;
să se înmulțească precum pulberea pământului

și să înalțe descendența lui ca stelele,
iar ei vor moșteni de la mare la mare
și de la râu până la marginile pământului.

Isaac și Iacob

²² Și cu Isaac a stabilit aceeași [alianță]
de dragul lui Abraham, tatăl său.

²³ Binecuvântarea tuturor oamenilor și alianța
le-a așezat pe capul lui Iacob;
l-a recunoscut prin binecuvântările sale și i-a dat moștenire:
a divizat-o în părți și a împărțit-o celor douăsprezece triburi.
A ieșit din el un bărbat îndurător,
care a aflat har în ochii oricărei făpturi.

47.

Moise

¹ El a fost iubit de Dumnezeu și de oameni:
Moise, a cărui amintire este spre binecuvântare.

- ² L-a făcut asemenea în glorie cu sfinții,
l-a mărit spre teama dușmanilor.
- ³ Prin cuvintele lui a făcut să înceteze semnele și l-a mărit în fața regilor;
a dat prin el porunci pentru poporul său și i-a arătat gloria lui.
- ⁴ În credință și blândețe l-a sfințit
și l-a ales dintre toate făpturile.
- ⁵ L-a făcut să audă glasul său și l-a făcut să intre în negură;
i-a dat porunci față către față, legea vieții și a cunoașterii,
ca să-l învețe pe Iacob alianța și judecățile sale, pe Israel.

Aaron

- ⁶ L-a înălțat pe Aaron sfânt asemenea lui,
fratele său, din tribul lui Levi.
- ⁷ A stabilit cu el o alianță veșnică
și i-a dat preoția înaintea poporului;
l-a făcut fericit prin podoabe
și l-a încins cu o cingătoare de glorie.
- ⁸ L-a îmbrăcat cu o laudă desăvârșită,
l-a întărit cu însemnele puterii: pantalonii, mantia și efodul.
- ⁹ A înconjurat [mantia] cu rodii din aur,

cu mulți clopoței de jur împrejur ca să sune glasul lor la pașii lui
și să facă auzit sunetul ca exemplu spre amintire fiilor poporului său.

¹⁰ [L-a îmbrăcat] cu o haină sfântă de aur, din [pânză] stacojie și purpură,
lucrare a celui care brodează, cu pieptarul judecății,
cu semnele adevărului, cu pânză de in, lucrare a artizanului.

¹¹ Cu pietre prețioase, inscripționate ca sigiliile,
încastrate în aur, lucrare a bijutierului, spre amintire,
cu o inscripție gravată după numărul triburilor lui Israel.

¹² [I-a dat] o coroană din aur deasupra turbanului,
cu o incizie a sigiliului sfînteniei, laudă a cinstei,
lucrare magnifică, podoabă dorită de ochi.

¹² Înaintea lui nu au mai fost lucruri atât de frumoase ca acestea,
niciodată nu s-a îmbrăcat vreun străin,
în afară de fiii lui și de nepoții lui, pentru totdeauna.

¹⁴ Jertfele lui sunt arse de tot în fiecare zi,
de două ori [pe zi], fără încetare.

¹⁵ Moise l-a consacrat și l-a uns cu untdelemnul sfânt
și aceasta a fost alianță veșnică pentru el și pentru descendența lui
pentru zilele cât va fi cerul, ca să slujească [Domnului] împreună,
să fie preoți și să binecuvânteze poporul în numele lui.

¹⁶ L-a ales pe el dintre toți cei vii ca să aducă [daruri] de fructe Domnului,
tămâie și mireasmă spre aducere-aminte

și ca să facă ispășire pentru poporul tău.

¹⁷ I-a dat, prin poruncile sale, putere cu privire la regulile de judecată ca să-l învețe pe Iacob mărturiile și prin legea lui să-l lumineze pe Israel.

¹⁸ Dar s-au ridicat împotriva lui oameni străini, care erau geloși pe el în pustiu, oameni ai lui Datan și Abiram și adunarea lui Core, cu mânie și furie.

¹⁹ Domnul i-a văzut și nu i-a plăcut, i-a nimicit în furia mâniei, a făcut împotriva lor minuni ca să-i distrugă în flacăra focului său.

²⁰ A adăugat pentru Aaron glorie și i-a dat moștenire: a împărțit pentru el primițiile primelor roade și a pregătit mai întâi pâine din belșug.

²¹ De fapt, ei se hrănesc cu jertfele Domnului pe care i le-a dat lui și descendenței sale.

²² Totuși, el nu va moșteni în țara poporului și nu va fi pentru el parte în popor, pentru că „[Domnul] este partea și moștenirea ta”.

Pinhas

²³ Și Pinhas, fiul lui Eleazar, este al treilea în glorie

pentru că s-a arătat zelos în teama de Domnul
și pentru că a rămas tare atunci când poporul s-a revoltat,
pentru bunătatea curajului sufletului său
și a făcut ispășire pentru Israel.

²⁴ De aceea, a fost stabilită cu el o alianță a păcii
ca să fie înaintea sfinților și a poporului său
și ca să fie a lui și a descendenței lui măreția preoției în veci.

²⁵ A fost și o alianță cu David, fiul lui Iese din tribul lui Iuda.
Moștenirea regelui este numai din fiu în fiu,
dar moștenirea lui Aaron este pentru [toată] descendența lui.

²⁶ Să vă dea [Domnul] înțelepciune în inima voastră
ca să judecați poporul lui cu dreptate
ca să nu dispară bunurile lor și gloria lor, în generațiile lor!

48.

Iosue

¹ Puternic în luptă a fost Iosue, fiul lui Nun
și succesor al lui Moise în profeție.
El a fost, după numele lui, mare pentru salvarea celor aleși ai [Domnului]
și pentru răzbunarea împotriva dușmanilor care se răzvrăteau

pentru ca să dea moștenire lui Israel.

² Așa cum a fost glorificat când își ridica mâinile,
[tot așa] și când își întindea sabia împotriva cetăților.

³ Cine a fost astfel înaintea lui?

Căci el a condus războaiele Domnului.

⁴ Oare nu prin mâna lui s-a oprit soarele
și o singură zi a devenit două?

⁵ El l-a invocat pe Cel Preaînalt și puternic
când dușmanii îl strâmtorau de jur împrejur
și Domnul cel Mare l-a ascultat
atunci când [a trimis] pietrele grindinei cu putere mare.

⁶ A năvălit asupra neamului războinic
și, la coborâre, i-a nimicit pe potrivnici
ca să cunoască neamurile armele sale,
căci războiul lui era înaintea Domnului.

Caleb

⁷ El l-a urmat pe Cel Puternic
și, în zilele lui Moise, a făcut îndurare el și Caleb, fiul lui Iefune,
stând înaintea adunării ca să țină poporul departe de păcat

și să oprească murmurarea nelegiurii.

⁸ Aceștia doi au fost salvați dintre cei șase sute de pedestrași
ca să-l facă [pe Israel] să intre în moștenire,
în pământul unde curge lapte și miere.

⁹ Domnul i-a dat lui Caleb putere și până la bătrânețe a rămas cu el
ca să urce pe înălțimea pământului
și descendența lui să păstreze moștenirea.

¹⁰ Ca să vadă toți fiii lui Israel
că este frumos să-l urmezi pe Domnul.

Judecătorii

¹¹ Și judecătorilor, fiecăruia după numele lui,
celor a căror inimă nu s-a desfrânat
și celor care nu s-au îndepărtat de Domnul,
să le fie amintirea cu binecuvântare!

¹² Iar oasele lor să odrăslească din locul lor
și numele lor să se reînnoiască în fii,
întrucât [judecătorii] sunt [deja] glorificați.

Samuel

13 Cel iubit de Domnul, Samuel, profetul Domnului,
a stabilit regalitatea și a uns principii peste poporul său.

14 În numele Domnului a judecat adunarea
și Domnul a privit la Iacob.

15 Prin credința lui s-a dovedit profet
și a fost recunoscut credibil în viziuni prin cuvintele sale.

16 El l-a invocat pe Cel Preaînalt și puternic
când dușmanii îl strâmtorau de jur împrejur
aducând ofranda unui miel de lapte.

17 Domnul a tunat din cer
și cu sunet puternic și-a făcut auzit glasul.

18 I-a zdrobit pe conducătorii din Tir
și pe toți principii filistenilor.

19 Înaintea timpului adormirii sale veșnice,
a dat mărturie înaintea Domnului și a unsului său:
„Nu am luat bunuri și nici măcar sandale de la nicio făptură”.
Și niciun om nu [a putut] să-l contrazică.

20 Ba chiar și după ce a adormit a profețit
și i-a arătat regelui sfârșitul lui,
și-a înălțat glasul din pământ

pentru ca, prin profetie, să îndepărteze nelegiuirea poporului.

49.

Natan

¹ După acestea, s-a ridicat Natan
ca să profetească în zilele lui David.

David

² Așa cum grăsimea este pusă deoparte din [jertfă] mântuitoare,
tot așa David, dintre fiii lui Israel.

³ Cu leii se juca precum cu iezi
și cu urșii, precum cu mieii oilor.

⁴ În tinerețea lui, oare nu l-a ucis pe gigant și a ridicat ocară de la popor
atunci când și-a ridicat mâna cu piatră de praștie
și a doborât aroganța lui Goliat?

⁵ L-a invocat pe Domnul cel Preaînalt
și el a dat dreptei sale tărie ca să-l îndepărteze pe omul puternic în luptă
și să înalțe puterea poporului său.

⁶ Astfel l-au glorificat pentru zeci de mii
și l-au lăudat cu binecuvântările Domnului când i-au dat diadema gloriei.

⁷ I-a zdrobit pe dușmani de jur împrejur
și i-a nimicit pe filistenii, pe potrivnici,
până astăzi a zdrobit puterea lor.

⁸ În orice lucrare a sa a dat mărturie Celui Sfânt și Preaînalt
a înălțat imnuri prin cuvânt de glorie din toată inima lui
și l-a iubit pe cel care l-a făcut.

⁹ A stabilit psalmiști înaintea altarului
și cu sunetul lor îndulceau melodia
și în fiecare zi laudau prin cântările lor.

¹⁰ A dat strălucire sărbătorilor și a împodobit timpurile până la desăvârșire
când ei laudau numele lui cel sfânt
și când încă din zori făceau să răsunе sanctuarul.

¹¹ Domnul a iertat păcatele sale și a înălțat în veci puterea lui,
i-a dat alianța regilor și un tron de glorie în Israel.

Solomon

¹² După el, s-a ridicat un fiu inteligent
și, datorită lui, a locuit în prosperitate.

13 Solomon a domnit în zile de pace
în care Domnul a făcut liniște de jur împrejur
ca să stabilească o casă pentru numele său
și pentru a pregăti un sanctuar pentru vecie.

14 Cât de înțelept ai fost în tinerețea ta
și ca un râu ai fost plin de inteligență!

15 Sufletul tău a acoperit pământul
și l-ai umplut cu parabolele enigmelor.

16 Până în insulele îndepărtate a ajuns numele tău
și ai fost iubit în pacea ta.

17 Pentru cântări, pentru asemănări, pentru parabole și pentru interpretări
s-au minunat de tine ținuturile.

18 În numele Domnului Dumnezeu, al celui numit Dumnezeu lui Israel,
ai adunat aurul precum cositorul și ai înmulțit argintul ca plumbul.

19 Ți-ai întins coapsele împreună cu femeile
și ai fost dominat în trupul tău.

20 Ai pus o pată gloriei tale și ai întinat descendența ta
aducând mânie asupra copiilor tăi,
iar ei au fost străpuși din cauza nehibzuinței tale.

21 Stăpânirea a fost împărțită în două
și din Efraim a început o domnie neascultătoare.

²² Dar Domnul nu-și va lăsa îndurarea
și nu se va pierde [niciunul] din cuvintele sale.
Nu va lăsa să fie nimiciți nepoții alesului său
și nu a îndepărtat descendența celui care l-a iubit pe el.
Lui Iacob i-a dat un rest și lui David, o rădăcină din el.

Roboam

²³ Solomon s-a odihnit împreună cu părinții lui
și a lăsat după el din descendența lui
pe unul nechibzuit din popor și lipsit de inteligență,
pe Roboam, care a făcut poporul să se răzvrătească prin planul lui.

Ieroboam

²⁴ Și Ieroboam, fiul lui Nabat, l-a făcut pe Israel să păcătuiască
și i-a dat lui Efraim o cale a păcatului
și s-au înmulțit păcatele lor foarte mult
făcându-i să stea departe de țara lor.

²⁵ Ei au căutat orice nelegiuire

până când a venit asupra lor pedeapsa.

50.

Ilie

¹ S-a ridicat Ilie, profetul, ca un foc
și cuvântul lui ardea ca o torță.

² A adus asupra lor foametea
și, în zelul lui, i-a împuținat.

³ Prin cuvântul Domnului a închis cerul
și tot așa a făcut să coboare de trei ori foc.

⁴ Cât de glorificat ai fost Ilie în minunile tale!
Cine se va lăuda că este asemenea ție?

⁵ Tu l-ai făcut pe mort să se ridice din moarte
și din locuința morților, prin cuvântul Celui Preaînalt.

⁶ Tu i-ai făcut pe regi să coboare spre pieire
și pe cei glorificați, din patul lor.

⁷ Tu ai auzit pe Sinai mustrea
și pe Horeb, judecățile răzbunării.

⁸ Tu ai uns regi spre răsplătire
și profeți, succesori după tine.

- ⁹ Ai fost ridicat într-un vârtej de foc,
în carul cu cai de flăcări.
- ¹⁰ Tu ai fost prescris cu muștrări pentru timpurile [viitoare]
ca să domolești mânia înaintea furiei,
ca să întorci inima tatălui către fiu
și să restabilești triburile lui Iacob.
- ¹¹ Fericiți cei care te-au văzut și au adormit în iubire.
Căci și noi vom trăi.

Elizeu

- ¹² Când Ilie a fost acoperit de vârtej,
Elizeu a fost umplut de duhul lui.
În zilele lui nu s-a clătinat în fața vreunui principe
și nimeni nu l-a dominat.
- ¹³ Niciun lucru nu a fost prea mare pentru el
și în mormânt, trupul său a profețit.
- ¹⁴ În viața lui a făcut minuni
și, la sfârșit, minunate au fost faptele sale.
- ¹⁵ Cu toate acestea, poporul nu s-a convertit
și nu s-au îndepărtat de păcatele lor

până când au fost scoși din țara lor

și au fost împrăștiați pe tot pământul.

A rămas popor puțin și un principe în casa lui David.

¹⁶ Unii dintre ei au făcut ceea ce este plăcut,

iar alții au înmulțit păcatele.

Ezechia

¹⁷ Ezechia a întărit cetatea sa și a adus în mijlocul ei apă;

a săpat cu fier ceea ce era abrupt și a construit cisterne pentru apă.

¹⁸ În zilele lui, s-a ridicat Senaherib și l-a trimis pe Rab-Șache.

[Acesta] a mers și și-a ridicat mâna împotriva Sionului

și s-a semețit în trufia lui.

¹⁹ Atunci s-au cutremurat inimile și mâinile lor

și au suferit precum cele care nasc.

²⁰ Ei l-au invocat pe Domnul cel îndurător,

și-au întins mâinile către el,

iar Cel Sfânt i-a ascultat din cer

și i-a eliberat prin mâna lui Isaia.

²¹ A lovit tabăra asirienilor

și îngerul lui i-a zdrobit.

Isaia

²² Ezechia a făcut ceea ce este plăcut Domnului
și a rămas tare pe căile lui David, tatăl lui,
pe care i le-a poruncit Isaia,
profetul cel mare și credibil în viziunile sale.

²³ În zilele lui, soarele a dat înapoi
și a prelungit viața regelui.

²⁴ Prin măreția duhului a văzut cele din urmă
și i-a mângâiat pe cei care plângeau în Sion.

²⁵ El a arătat cele care vor fi până în veac
și cele ascunse, mai înainte ca ele să fi venit.

51.

Iosia

¹ Amintirea lui Iosia este ca un amestec de tămâie,
pregătit de lucrarea parfumierului:
în orice gură este dulce ca mierea și ca muzica la banchetul cu vin.

- ² El s-a dedicat convertirii poporului
și a îndepărtat lucrurile abominabile ale nelegiurii.
- ³ Și-a îndreptat inima spre Domnul
și în zilele celor nelegiuiți, a întărit pietatea.

Ultimii regi și ultimii profeți

- ⁴ În afară de David, Ezechia și Iosia, toți au comis greșeli.
Au părăsit legea Celui Preaînalt și regii lui Iuda au dispărut.
- ⁵ Și-au dat puterea altora
și gloria lor, unui neam străin.
- ⁶ [Dușmanii] au dat foc cetății sfinte a sanctuarului
și au pustit drumurile sale,
- ⁷ după cuvântul lui Ieremia, pe care l-au maltratat,
deși fusese consacrat profet din [sânul] mamei
ca să dezrădăcineze, să facă rău și să piardă,
tot la fel cum să clădească și să planteze.
- ⁸ Ezechiel a avut viziunea gloriei
pe care i-a arătat-o [Domnul] pe carul cu heruvimi.
- ⁹ Și-a amintit de dușmani în furtună
și a făcut bine celor care mergeau drept pe cale.

¹⁰ Și oasele celor doisprezece profeți vor odrăsli din locul lor,
căci ei l-au mângâiat pe Iacob și l-au eliberat prin încrederea speranței.

Zorobabel și Iosue

¹¹ Cum să-l preamărim pe Zorobabel,
căci și el este ca un sigiliu pe mâna dreaptă?

¹² Tot la fel Iosue, fiul lui Ioțedec.

În zilele lor, au construit casa și au ridicat templul sfânt pentru Domnul,
pregătit spre glorie veșnică.

Nehemia

¹³ Și memoria lui Nehemia [va dura] mult,
el, care a ridicat pentru noi zidurile căzute, a fixat porți și zăvoare
și a ridicat din nou locuințele noastre.

Recapitulare

¹⁴ Nimeni nu a fost creat pe pământ asemenea cu Enoh,
căci el a fost ridicat de pe pământ.

¹⁵ Nu s-a născut niciun bărbat ca Iosif,
căpetenie a fraților și sprijin al poporului.
Și oasele lui au fost respectate.

¹⁶ Sem și Set au fost cinstiți printre oameni,
dar în creație, mai presus decât orice ființă este Adam.

52.

Marele preot Simon

¹ Simon, fiul lui Onias, marele preot,
în [timpul] vieții sale, a reparat casa și în zilele lui, a întărit templul.

² De către el au fost puse temeliile înălțimii duble
și ale fortăreței înalte din jurul sanctuarului.

³ În zilele lui a fost săpat rezervorul de apă,
un lac asemănător ca întindere cu marea.

⁴ Având grijă ca poporul său să nu cadă,
a fortificat cetatea cu întărituri.

⁵ Cât de glorios era la întoarcerea la popor,
la ieșirea din templu, de după catapeteasmă!

⁶ Ca o stea de dimineată în mijlocul norilor,
ca luna, în zilele când e plină.

⁷ Ca soarele care strălucește deasupra templului Celui Preaînalt,
precum curcubeul care luminează printre norii gloriei.

⁸ Ca o floare de trandafir în zilele de primăvară,
ca un crin lângă un izvor de apă,
ca un vlăstar din Liban în zilele de vară.

⁹ Ca focul și tămâia în cadelniță,
ca un vas făcut în întregime din aur,
împodobit cu tot [felul] de pietre prețioase.

¹⁰ Ca un măslin care odrăsește fructe
și ca un chiparos care se înalță până la nori.

¹¹ Când lua pe el haina de glorie
și se înveșmânta cu [ceea ce aduce] o laudă desăvârșită,
când urca la altarul cel sfânt, aducea glorie incintei sanctuarului.

¹² Când primea părțile [de jertfă] din mâinile preoților,
stătea lângă vatra altarului.

În jurul lui era coroana fraților ca vlăstarele cedrilor care sunt în Liban
și-l înconjurau ca tulpinile palmierilor.

¹³ Toți fiii lui Aaron, în gloria lor, cu ofrandele Domnului în mâinile lor,
erau înaintea întregii adunări a lui Israel.

¹⁴ Iar plinătate slujirilor sale era la altar
când orânduia ofrandele Celui Preaînalt și Atotputernic.

¹⁵ Își întindea mâna asupra cupei și vărsa din sângele de struguri,
revărsa la baza altarului,
mireasmă plăcută pentru Cel Preaînalt, regele tuturor.

¹⁶ Atunci strigau fiii lui Aaron
și făceau să răsunе trâmbițele din metal bătut;
făceau auzit un sunet puternic spre amintire înaintea Celui Preaînalt.

¹⁷ Atunci, tot poporul, în mod obișnuit se grăbea
și cădea cu fața la pământ pentru a-l adora pe Domnul lor Atotputernic,
Dumnezeul cel Preaînalt.

¹⁸ Psalmiștii laudau cu glasurile lor,
dintr-un ecou foarte mare se îndulcea melodia.

¹⁹ Poporul îl implora pe Domnul cel Preaînalt
în rugăciune înaintea Celui Milostiv
până când era împlinită rânduiala Domnului și se termina slujirea lui.

²⁰ Atunci, coborând, își ridică mâinile
asupra întregii adunări a fiilor lui Israel
pentru a da binecuvântarea Domnului cu buzele sale
și pentru a se lăuda în numele lui.

²¹ Și a doua oară se prosternau
ca să primească binecuvântarea de la Cel Preaînalt.

Îndemn

²² Și acum, binecuvântați-l pe Dumnezeu a toate
care face lucruri mărețe oricând,
care înalță zilele noastre din [sânul] mamei
și face cu noi după îndurarea sa!

²³ Să ne dea bucuria inimii și să fie pace în zilele noastre în Israel,
ca în zilele veșniciei.

²⁴ Îndurarea lui să rămână fidelă cu noi
și în zilele noastre, să ne salveze!

Proverb numeric

²⁵ Pentru două neamuri s-a indignat sufletul meu
și al treilea nici măcar nu este neam:

²⁶ cei care stau pe muntele Samariei și filistenii,
și poporul nebun care locuiește în Sihem.

Concluzie

²⁷ Educație a inteligenței și cunoaștere a înscris în această carte

Isus, fiul lui Sirah, [fiul] lui Eleazar din Ierusalim,
care a revărsat ca ploaia înțelepciunea din inima sa.

²⁸ Fericit este acela care se întoarce spre acestea
și le pune la inima lui: va deveni înțelept!

²⁹ Dacă le va împlini, va fi puternic în toate,
căci lumina Domnului va fi calea lui.

Celor pioși le-a dat înțelepciune.

Binecuvântat să fie Domnul în veci. Amin! Amin!

53.

Imn de mulțumire

¹ Te voi mărturisi pe tine, Doamne, regele [meu],
te voi lăuda, Dumnezeule, mântuitorul meu
și voi mărturisi numele tău.

² Căci ai fost ocrotitor și ajutor;
ai eliberat trupul meu de la pieire și din capcana limbii calomnioase,
de buzele care spun minciuni.

Înainte potrivnicilor ai fost ajutor și m-ai eliberat,

³ după mulțimea îndurării tale și a numelui tău,

de mușcătura celui pregătit pentru hrană,

de mâna celor care căutau sufletul meu

și de multele strâmtorări pe care le aveam,

⁴ de sufocarea focului dimprejur

și din mijlocul focului pe care nu-l aprinsesem,

⁵ din adâncul sânelui locuinței morților,

de limba necurată și de cuvântul mincinos.

⁶ Calomnia unei limbi nedrepte [a ajuns] la rege;

sufletul meu s-a apropiat de moarte

și viața mea era jos, aproape de locuința morților.

⁷ M-au împresurat de pretutindeni și nu era cine să mă ajute;

priveam după ajutorul oamenilor, dar nu era.

⁸ Mi-am amintit de îndurarea ta, Doamne,

și de lucrarea ta, care este din veci,

căci tu îi ridici pe cei care te așteaptă

și-i salvezi din mâinile dușmanilor.

⁹ Am înălțat de pe pământ strigarea mea

și m-am rugat pentru eliberarea de moarte.

¹⁰ L-am invocat pe Domnul, tatăl domnului meu,

ca să nu mă părăsească în zilele strâmtorării,

în timp ce eram neajutorat față de cei aroganți.

Voi lăuda numele tău fără încetare

și voi înălța imnuri de mărturisire.

¹¹ Și rugăciunea mea a fost ascultată,
căci tu m-ai salvat de la pieire și m-ai smuls din timpul cel rău.

¹² De aceea, te voi mărturisi,
te voi lăuda și voi binecuvânta numele Domnului.

Poem despre căutarea înțelepciunii

¹³ Când încă eram tânăr, înainte să rătăcesc,
am căutat în mod deschis înțelepciunea în rugăciunea mea.

¹⁴ Înaintea templului consideram vrednic [să mă rog] pentru ea
și până la sfârșit o voi căuta.

¹⁵ Din floarea [ei], ca un strugure care se coace,
inima mea s-a bucurat în ea;
piciorul meu a pășit pe [calea] cea dreaptă
și încă din tinerețe am mers pe urma ei.

¹⁶ Mi-am plecat puțin urechea și am primit
și am aflat multă educație pentru mine.

¹⁷ A fost pentru mine un progres în ea,

iar celui care-mi dă înțelepciune îi voi da glorie.

¹⁸ M-am gândit să o împlinesc,
am fost zelos pentru bine și nu am fost făcut de rușine.

¹⁹ Sufletul meu s-a luptat pentru ea
și am fost conștiincios în împlinirea legii;
mi-am întins mâinile spre înălțime
și am plâns pentru necunoașterea ei.

²⁰ Mi-am îndreptat sufletul spre ea și am aflat-o în curăție;
am dobândit inimă împreună cu ea de la început,
de aceea, nu voi fi abandonat.

²¹ Chiar și sânul meu s-a tulburat căutând-o,
de aceea, am dobândit un bun câștig.

²² Domnul mi-a dat ca răsplată o limbă
și cu ea îl voi lauda.

²³ Apropiați-vă de mine, voi, cei needucați
și locuiți în casa educației!

²⁴ De ce spuneți că sunteți lipsiți de acestea,
iar sufletele voastre însetează foarte mult?

²⁵ Mi-am deschis gura și am spus:
„Dobândiți [acestea] pentru voi fără argint!”.

²⁶ Supuneți-vă grumazul sub jug

și sufletul vostru să primească educația!

Ea este aproape ca s-o găsiți.

27 Vedeți cu ochii voștri că m-am chinuit puțin,
dar am aflat pentru mine multă tihnă!

28 Cumpărați educația cu mult argint, nenumărat,
și veți dobândi mult aur în ea!

29 Să se bucure sufletul vostru de îndurarea [Domnului]
și să nu vă rușinați în laudarea lui!

30 Împliniți-vă lucrarea înainte de timp
și el vă va da răsplată la timpul său!

© 2013 Copyright-ul textelor aparține DCB din cadrul Episcopiei de Iași; copyright-ul concordanței aparține DCO & Salezienii Don Bosco